

La catedral ilustrada

Iglesia, sociedad y cultura
en la Valencia del siglo XVIII
(volumen 4)

Emilio Callado Estela (Ed.)

LA CATEDRAL ILUSTRADA

**Iglesia, sociedad y cultura en
la Valencia del siglo XVIII**

Volumen 4

**Emilio Callado Estela
(Ed.)**

institució
alfons el magnànim
centre valencià
d'estudis i d'investigació
VALÈNCIA, 2017

Este libro es resultado del Proyecto de Investigación *La Catedral Ilustrada. Iglesia, sociedad y cultura en la Valencia del siglo XVIII*, financiado por la Universidad CEU Cardenal Herrera (PRCEU-UCH 26/11) y el Ministerio de Economía y Competitividad del Gobierno de España (HAR2012/32893)

© del texto: los autores

© de esta edición: Institutó Alfons el Magnànim-Diputació Valencia, 2016

Diseño cubierta: Vicent Ferri

Ilustración de la cubierta: Juan Antonio Mayans, autor anónimo, s. xviii. Real Colegio Seminario de Corpus Christi

ISBN: 978-84-7822-703-7

Depósito legal: V. 190 - 2017

Fotocomposición: Artes Gráficas Soler, S. L. - www.graficas-soler.com

Imprime:

ELS CLERGUES DE L'ORDE DE MONTESA DURANT EL SEGLE XVIII: CATÀLEG I ESTUDI (1700-1808)

Josep Cerdà i Ballester

Universitat de València¹

1. LA JURISDICCIÓ DE L'ORDE DE MONTESA AL SEGLE XVIII

QUAN Felipe V assumí la Corona passà també, amb el títol de *administrador perpetuo por autoridad apostólica*, a governar les ordes militars hispàniques: Santiago, Calatrava i Alcántara a Castella, i Montesa a la Corona d'Aragó. El nou rei “entró en el gobierno de ella [de l'Orde de Montesa] en 24 de noviembre del año 1700”², és a dir, uns mesos abans de la seu arribada a Madrid.

Les ordes castellanes es governaven aleshores a través del *Consejo de las Órdenes*, mentre que Montesa ho feia a través del *Consejo Supremo de la Corona de Aragón*. A l'efecte, el monarca delegava les seues funcions en un membre de dit consell necessàriament cavaller montesià, a qui investia amb el càrrec d'assessor general. A més, per poder exercir jurisdicció al Regne de València necessitava d'un altre cavaller profés, el lloc-tinent general, en aquell moment don José Folch de Cardona, comte de Cardona³.

Uns anys després esclatà la Guerra de Successió i el 29 de juny de 1707 s'aboliren els furs d'Aragó i València. Però un reial decret posterior, del 15 de juliol, establia respecte de l'Orde de Montesa

“que las dependencias de la referida Orden de Montesa corran de aquí en adelante por este Consejo de las Órdenes, y que se agreguen a él todos los ministros que huviese en el de Aragón de la dependencia de esta Orden”⁴.

¹ Aquest treball s'ha realitzat en el marc del projecte “Nuevas perspectivas de historia social en los territorios hispánicos del Mediterráneo Occidental en la Edad Moderna” (HAR2014-53298-C2-1), finançat pel Ministeri d'Economia i Competitivitat.

² “Catálogo de todos los freyles, caballeros y clérigos que ay en la Real y Militar Orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama oy día primero de enero del año 1738...”: Ajuntament de València, *Biblioteca Serrano Morales*, sign. 6837 (15 bis).

³ F. Andrés Robres, “La singularidad de la *hermana pequeña*. Algunas consideraciones sobre el gobierno de la orden de Montesa y sus relaciones con la monarquía (siglos XVI-XVIII)”, *Hispania*, LV/2, 190 (1995), pp. 547-566.

⁴ F. Andrés Robres, “Los decretos de *Nueva Planta* y el gobierno de la orden de Montesa”, en P. Fernández Albaladejo y M. Ortega López (eds.), *Antiguo régimen y liberalismo. Homenaje a Miguel Artola*, Madrid, 1995, vol. 3, p. 37.

Amb això, aleshores l'assessor general de l'Orde, fra Vicente Monserrat, passà del su primit *Consejo de Aragón* al de *Órdenes Militares*, on continuà exercint part de les seues atribucions, en particular les relatives a la jurisdicció espiritual, confirmades pel rei en desembre de 1707. Així, el *Consejo de las Órdenes* anava a limitar-se, de moment, a l'exercici de la jurisdicció temporal de l'institut.

Poc després, en 1712, Felipe V va confirmar a l'Orde de Montesa antics privilegis senyorials, malgrat topetar amb alguns dels objectius de la Nova Planta. Tal volta el monarca optà així per l'opció més còmoda, doncs hi havia que continuar cobrant les rendes, a l'hora que convenia suavitzar l'abolició foral en el sentit de mantindre els interessos de les classes privilegiades⁵.

Malgrat tot, els canvis foren imparables: els propicià en 1738 la mort de l'assessor general fra Vicente Monserrat i amb això la supressió del càrrec per butlla papal l'any següent, passant aleshores la jurisdicció espiritual i temporal de l'Orde de Montesa al *Consejo de las Órdenes*⁶.

Més tard, una reial cèdula despatxada el 18 de març de 1746, que tenia en compte la butlla de supressió de l'assessor general, establí noves disposicions per al govern de l'Orde⁷. Es mantenia el tribunal del lloctinent a València, però subordinat al consell d'ordes, a l'hora que la jurisdicció espiritual dels clergues passava al prior del convent. A més, sorgia a València un nou personatge, l'*administrador general*, un funcionari de la nova administració borbònica que entrara en competència amb el lloctinent.

A partir d'aleshores l'estructura de poder sobre l'Orde serà triangular: el *Consejo de las Órdenes*, el *Consejo de Hacienda* –a través de la *Contaduría General de las Órdenes*–, i la *Secretaría de Despacho Universal*. Amb aquest organigrama, el càrrec de lloctinent general anà perdent sentit de forma progressiva⁸. No obstant, el procés fou lent i complex. En morir el darrer lloctinent –fra Vicente Monserrat, fill de l'anterior en el mateix càrrec i nebot de l'últim assessor general–, s'optà, en 1751, per suprimir el càrrec. Però poc després, el 1754, es va restaurar la dignitat, inclús amb les competències jurisdiccionals anteriors al retall del quaranta-sis⁹. Això afectà els religiosos montesians, doncs les competències estrictament espirituals, recentment atorgades al prior, tornaven a mans del cavaller lloctinent general, amb la qual cosa el conflicte entre cavallers i cler-

⁵ *Ibid.*, pp. 44-45. Algunes de les consideracions plantejades ara s'avancen en J. Cerdà i Ballester, “Els cavallers i religiosos de l'Orde de Montesa en temps dels primers Borbó (1700-1759)”, en R. Franch; F. Andrés, R. Benítez (eds.), *Cambios y resistencias sociales en la Edad Moderna. Un análisis comparativo entre el centro y la periferia mediterránea de la Monarquía Hispánica*, Madrid, 2014, pp. 325-338.

⁶ La butlla, despatxada el 22-V-1739, en J. Villarroya, *Real Maestrazgo de Montesa. Tratado de todos los derechos, bienes y pertenencias del patrimonio y Maestrazgo de la Real y Militar Orden de Santa María de Montesa y San Jorge de Alfama*, València, Benito Monfort, 1787, vol. II, pp. 123-128, en llatí; en castellà, en Á. Álvarez de Araujo y Cuéllar [cavaller de Santiago, 1861], *Recopilación histórica de las cuatro órdenes militares de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa*, Madrid, Establecimiento tipográfico de R. Vicente, 1866, pp. 141-145. Poc després, en 1742 i 1743, el papa Benet XIV concedí tres noves butalles per a que els ministres del Consejo de las Órdenes –inclosos els de Montesa–, pogueren exercir recíprocament jurisdicció espiritual entre elles mateixes, els textos al *Bullarii Montesiani*: Archivo Histórico Nacional [=AHN], Órdenes Militares [=OOMB], lib. 2051-C.

⁷ J. Villarroya, *Real Maestrazgo de Montesa*, vol. II, pp. 112-115.

⁸ D. Sánchez Durá, “La orden militar de Montesa. Racionalización y privilegio en la España de los siglos XVIII y XIX”, *Historia Social*, 19 (1994), pp. 10-11; F. Andrés Robres, “La renta de las encomiendas de Montesa y el insaciable apetito de los Borbones (1707-1793: ‘series’ completas desde 1593)”, en J. Martínez Millán; C. Camarero Bullón; M. Luzzi Traficante (coords.), *La Corte de los Borbones: crisis del modelo cortesano*, Madrid, 2013, vol. I, pp. 170-171.

⁹ J. Villarroya, *Real Maestrazgo de Montesa*, vol. II, pp. 115-118.

gues estava servit. Entrava en joc el control de l'Orde des de València, doncs a més del prior, competien amb el lloctinent els administradors generals nomenats des de Madrid. Ambdues parts les encapçalaven als anys seixanta d'aquell segle destacats membres: fra Andrés Alonso de Angulo i Ramírez de Arellano, marqués d'Angulo i lloctinent general¹⁰, i el doctor fra José Ramírez, prior del Sacre Convent de Montesa¹¹.

El prior Ramírez –ho va ser entre 1762 i 1770–, comptava, a més, amb el recolzament de la major part de clergues, en particular fra Vicente Blasco, més tard canonge de la catedral de València i rector de la Universitat¹². Sent Blasco preceptor dels fills del rei Carles III, el Consell de les Ordes li encarregà un informe sobre la jurisdicció espiritual de l'Orde¹³, que en eixe moment discussió el prior i el lloctinent. Els informes i la influència de Blasco en la Cort van tindre efecte i per reial decret de 18 d'octubre de 1769 el rei concedí al prior del Sacre Convent de Montesa la jurisdicció espiritual sobre els religiosos montesians

“que no estén inmediatamente sujetos al Consejo [de las Órdenes] [...] que presida mi lugar-tiente general en las concurrencias con los caballeros y freyles, pero sin exercer los actos propios de eclesiásticos”¹⁴.

El successor d'Angulo en la lloctinença, nomenat el 1784, fou don Fernando Monse rat, comte de Berbedel. Pràcticament no discussió sobre la jurisdicció temporal, encara que sí qüestionà, contra el prior, alguns assumptes d'ordre espiritual¹⁵. Berbedel va faltar en 1801¹⁶ i no es nomenà cap successor en el càrrec fins dècades després, en 1828, quan, amb competències cada cop més de caràcter honorífic, assumí la dignitat fra Vicente Salvador¹⁷, marqués consort de Cruïlles.

¹⁰ Un esbòs biogràfic, a càrrec nostre, en G. Anes y Álvarez de Castrillón (dir.) [cavaller de Santiago (2005)], *Diccionario Biográfico Español*, Madrid, 2009-2013, vol. IV, pp. 385-386.

¹¹ “Doctor frey don Joseph Ramírez. Natural de Guadasequias, donde nació en 20 de mayo 1716. Tomó el hábito en 8 de diciembre 1731. En el año 1743 hizo oposición al curado de La Jana. Sus empleos y afanes por la Religión y comunidad fueron, especialmente después de los terremotos, muy sobresalientes. Fue y gobernó como presidente la comunidad desde 23 de marzo 1748 hasta 5 de noviembre 1749, tres veces maestro de novicios en 1747, 1751, 1753. Fue catedrático interino. Y en 1751 le nombró Su Magestad archivero general de la Orden con 250 libras de salario. En 1753 fue nombrado rector y prior interino del Colegio. En 1756 secretario del señor marqués de Angulo. En 31 de enero 1761 alcanzó de Su Magestad 130.000 pesos para construir de planta el Sacro Convento, iglesia y colegio en Valencia, en el Temple y 9.000 pesos cada año para alimentos de la comunidad en lugar de los 3.800 pesos que tenía. En dicho año fue nombrado superintendente de la obra y en 1762 prior del Sacro Convento y prorrogado en la misma dignidad en 1766 en 4 de octubre. En abril de 1767 alcanzó de Su Magestad 36.000 pesos para concluir la obra de la iglesia y convento. En el año 1770 le nombró Su Magestad su capellán de honor y prior de Burriana. En el año 1773 [17 de juny] le confirmó Su Magestad (sin embargo de residir en la Corte) en el empleo de archivero general de la Orden. Murió en Madrid en 13 de diciembre 1781, siendo procurador general en propiedad”: *Edad, ancianidad y méritos de los religiosos clérigos...*: AHN, OOMM, lib. 818-C, f. 19v.

¹² M.^a Ll. Juan Liern, *El rector Vicente Blasco García (1735-1813): entre la ilustración y el liberalismo*. En premsa.

¹³ Fra J. Pera de Viu [religiós de Montesa (1770-1826)], *Memorias históricas i jurídicas de la Orden i Caballería de Santa María de Montesa i San Jorge de Alfama*, mss., en AHN, OOMM, lib. 590-C, ff. 209v-210, n.º 11.

¹⁴ J. Villarroya, *Real Maestrazgo de Montesa*, vol. II, pp. 119-120.

¹⁵ Fra J. Pera, *Memorias históricas i jurídicas de la Orden...*, ff. 225v-324.

¹⁶ *Libro de entierros de la Real Cassa del Temple, y difuntos caballeros y freyles clérigos de la Orden de Montesa*: AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 167.

¹⁷ El títol en AHN, OOMM, lib. 521-C, ff. 318-320v.

Retrat d'un religiós de l'Orde de Montesa. Oli sobre llenç, 65 x 88 cms., del primer terç del segle XIX, conservat a Canals en col·lecció particular.

2. ELS CÀRRECS PER ALS CLERGUES DE MONTESA I LA SEUA EVOLUCIÓ AL SEGLE XVIII

En 1700, l'Orde de Montesa comptava amb 26 places a disposició dels frares conventuals, que es repartien entre el Sacre Convent de Montesa i el Col·legi de Sant Jordi de la ciutat de València; set priorats: N.^a S.^a de la Costa, Sant Sebastià i Sant Bartomeu, units a les parròquies de Cervera del Maestrat, Montesa i Vallada; a més dels de N.^a S.^a del Temple, Sant Jordi de València, Sant Jordi d'Alfama i Sant Joan Baptista –Borriana–; dues places a la Reial Capella, i una de rector del col·legi d'estudis de Sant Jordi, que solia atorgar-se al prior del mateix nom a la capital del Regne.

A més, els montesians servien 26 parròquies del senyoriu¹⁸: set a l'arxidiòcesi de València (Carpesa, Moncada, Montesa, Silla, Sueca, Vallada i la Vall de Perputxent) i 19 als territoris que aleshores tenia la diòcesi de Tortosa: Albocàsser, Alcalà de Xivert, Ares, Atzeneta del Maestrat, Benassal, Benicarló, Càlig, Canet lo Roig, Cervera del Maestrat, les Coves de Vinromà, Culla, la Jana, Onda, Rossell, la Salzadella, Sant Mateu, Vinaròs, Vistabella del Maestrat i Xert¹⁹.

Tenint present que alguns clergues de l'Orde podien comptar amb més d'un càrrec i que les places de conventuals no solien cobrir-se absolutament totes, els religiosos de Montesa formaven un grup proper als cinquanta. La seu entrada en la Religió començava quan prenien l'hàbit, normalment al castell-convent de Montesa –després dels terratrèmols de 1748 ho faran a l'església del Temple, pròpia de l'Orde, a València–. En professar, solien traslladar-se al col·legi d'estudis que tenien a la capital del Regne –el de Sant Jordi–, on els religiosos romandrien uns anys com a estudiants per obtindre graus a les universitats de València, Gandia i fins i tot, Oriola. Més tard tornaven al convent, la majoria amb ordres sagrades, des d'on se's destinava als priorats i rectories a la seu disposició. Aquest era, a grans trets, l'organograma de càrrecs i prebendes eclesiàstiques amb les quals comptava l'Orde de Montesa al segle XVIII, consolidat, en gran part, al llarg de la centúria anterior²⁰.

¹⁸ Obtingudes, la majoria, mitjançant una butlla despatxada el 1604: *cfr. J. Cerdà i Ballester, Los caballeros y religiosos de la Orden de Montesa en tiempo de los Austrias (1592-1700)*, Madrid, 2014, pp. 339-347.

¹⁹ Amb la reforma de les diòcesis en 1957-60, van passar a la de Sagorb-Castelló les set següents: Albocàsser, Ares, Atzeneta del Maestrat, Benassal, les Coves de Vinromà, Culla i Onda: J. Piqueras i C. Sanchis, *L'organització històrica del territori valencià*, València, 1992, pp. 65-68.

²⁰ *Cfr. J. Cerdà, Los caballeros y religiosos de la Orden de Montesa..., pp. 313-353.*

Tot i això, com s'ha vist, a partir de 1746 hi hagué canvis jurisdiccionals. Però dos anys després, un terratrèmol i la seuà rèplica als pocs dies afectà seriosament la fàbrica del castell-convent de Montesa i amb això els clergues de l'Orde: fins a catorze d'ells moriren el fatídic vint-i-tres de març de 1748, sis sacerdots, set joves novicis i el religiós barbut –o llec– fra Tomás Guerola. Pocs dies després la nòmina de frares difunts per efectes del sisme augmentà en dos més al faltar fra Rafael Pisá i un altre frare barbut, fra Juan Bautista Pastor. Se'n salvaren nou: fra José Ramírez, fra José Carlos Cambra, fra José Espí i fra Luis Valenciano; els barbuts fra Vicente Juan, fra José Martínez, i fra Francisco Hernández, a més de fra Tomás Grau i fra Alejandro Torres, rectors de les parròquies de Sueca i Vallada circumstancialment al convent de Montesa eixe dia²¹. Els podem vore tots, amb llurs càrrecs i edat, al quadre següent:

QUADRE 1. RELIGIOSOS DE L'ORDE DE MONTESA MORTS PELS EFECTES
DEL TERRATRÈMOLS DE 1748

	<i>Cognoms i nom</i>	<i>Càrrecs en l'Orde</i>	<i>Edat</i>
1	fra Rafael Pisá	conventual, <i>sagristà major</i>	66
2	fra Gregorio Llorens	conventual, <i>cantor major</i>	66
3	fra José Ortells	conventual, <i>Prior del Sacre Convent</i>	62
4	fra Juan José Talens	conventual	62
5	fra Andrés Meseguer	conventual	62
6	fra Ignacio Oller	conventual, <i>prior de Sant Jordi d'Alfama</i>	55
7	fra José Alonso	conventual	35
8	fra Jerónimo Vallés	conventual, novici	23
9	fra Bernardo Carceller	conventual, novici	21
10	fra Roque Ramírez	conventual, novici	21
11	fra Tomás Sanchiz	conventual, novici	18
12	fra Vicente Belda	conventual, novici	18
13	fra Ginés Navarro	conventual, novici	16
14	fra Carlos Guerola	conventual, novici	16
15	fra Tomás Guerola	frare barbut	68
16	fra Juan Bautista Pastor	frare barbut	34

Els quatre supervivents que integraven la comunitat monàstica (Ramírez, Cambra, Espí i Valenciano) es van instal·lar definitivament a València, a les cases del Temple, el huit de juliol de 1748, segons havia disposat el rei Fernando VI en qualitat d'administrador perpetu de l'Orde²². Mesos després, en novembre, el Consell de les Ordes autoritzà a fra Jo-

²¹ *Libro de entierros...,* pp. 102-104, i J. Cerdà i Ballester (ed.), *Documenta. Textos recuperats per a la història de Montesa*, Montesa, Associació Cultural d'Amics del Castell fra Miquel d'Aràndiga, 4 (1999), –monogràfic terratrèmols de 1748–, disponible a la web del Museu Parroquial de Montesa (<www.museumontesa.com>); AHN, *OOMM*, Iiligall 2360.

²² “Muy señor mío. En cumplimiento del decreto de Su Magestad de 16 de mayo próximo pasado y de los órdenes en su consecuencia expedidos por su Real Consejo, se trasladó en el día 8 la comunidad de Montesa y sus religiosos frey don Luis Valenciano, el doctor frey don Basilio Moliner, asistente del Temple, el doctor frey don Joseph Espí, frey don Joseph Carlos Cambra y yo a esta casa palacio e iglesia del Temple...”: fra José Ramírez a don Martín de Lezeta [secretari del Consell de les Ordes], València, 10-VII-1748.”: AHN, *OOMM*, Iiligall 3722, caixa 2. “He resuelto que por aora i en el ínterin que tiene efecto la fábrica del nuevo convento de

sé Ramírez, com a president de la comunitat, perquè convocara exàmens per a l'ingrés de frares de Montesa²³. Realitzats els tràmits i proves d'ingrés dels candidats, els primers religiosos, instal·lada la comunitat a València, quinze en total, van rebre l'hàbit entre 1751 i 1752²⁴.

Per a ubicar els religiosos es van fer les habitacions necessàries a les cases que conformaven el palau del Temple de València, aleshores residència del lloctinent general de Montesa. Els oficis religiosos de la comunitat es feien a l'església del priorat del Temple, un edifici recent, inaugurat el 1725²⁵, propi dels cavallers i religiosos que residien a València.

Poc després, el trenta de gener de 1761 Carlos III, com administrador perpetu, disposà la construcció d'un nou edifici per a convent, col·legi i església de l'Orde de Montesa a València²⁶. La comunitat pogué traslladar-se relativament prompte, el dia de Tots Sants de 1765²⁷, encara que les obres van durar encara dos dècades més. L'església es va poder beneir el dia de l'onomàstica del rei de 1770.

* * *

El terratrèmol de Montesa propicià alguns canvis. D'entrada, en 1750, Fernando VI disposà un reglament en el que suprimia càrrecs, alhora que estructurava novament les rendes destinades a la manutenció de frares conventuals i col·legials²⁸. Les places de conventuals, fins aleshores 26, es reduirien en tres, amb la qual cosa 17 serien per al Sacre Convent i sis per al Col·legi de Sant Jordi. La comunitat monàstica estaria formada per un prior, 12 religiosos, tres frares llecs o barbuts i un cavaller de l'Orde amb el títol de sotscomanador –càrrec, com varem, a extinguir–. Al col·legi havien de residir el rector, quatre col·legials i un fraire barbut.

Vistes les coses i amb la comunitat reduïda a 23 places, els clergues de Montesa, al temps que sol·licitaven la construcció d'un nou convent, reivindicaren de manera insistent davant el Consell de les Ordes i altres instàncies –com per exemple, el secretari d'Hisenda marqués d'Esquilache–, la necessitat d'augmentar les places fins a 36, amb altres 14 per a criats i personal de servei²⁹.

Montesa, la Comunidad que havía en el antiguo [...] se trasladen, asienten i habiten en el palacio i iglesia del Temple que tengo en la ciudad de Valencia i pertenece a mi dignidad magistral": F. Pingarrón-Esaín Seco, "Historia de la arquitectura del Temple de Valencia", en J. Domínguez, *et alii* (coords.), *Iglesia y palacio del Temple. Síntesis de Arte e Historia*, València, 2008, p. 155.

²³ Fra J. Pera, *Memorias históricas i jurídicas de la Orden...*, ff. 151-151v.

²⁴ En 1751 ingressaren Juan Andreu, Pascual Borrell, Vicente Capera, Joaquín Escuriola, Cosme Forner, Pedro Juan Fos, José Francisco Gisbert i Miguel Molina; en 1752: José Albert, Vicente Blasco, Pedro Borja, Manuel Climent, Francisco Emo, Marcos García i Carlos Tortosa.

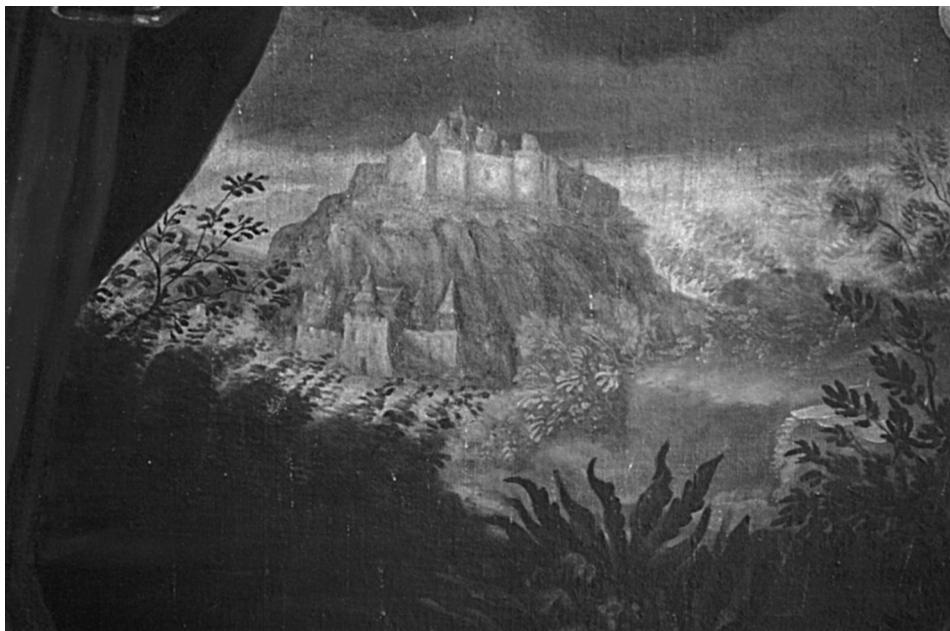
²⁵ F. Pingarrón-Esaín, "Historia de la arquitectura del Temple...", pp. 151-155.

²⁶ Un exemplar imprés del decret en fra J. Pera, *Memorias históricas i jurídicas de la Orden...*, ff. 104-105. Des d'una altra font el va publicar J. Faus Lozano, *El Temple de Valencia*, València, 1981, pp. 153-154.

²⁷ *Libro de resolutiones (sic) de la Comunidad. Empieza en 1 de enero de 1753*: AHN, OOMM, lib. 855-C, ff. 32-33.

²⁸ "Reglamento que el rey ha resuelto se observe en la Orden de Montesa, en el número de religiosos del combento y colegio, manejo de los caudales destinados a su manutención, extinción y moderación de diferentes empleos y cargas y otras cosas pertenecientes a la misma Orden. Agosto, 26 de 1750": Arxiu del Regne de València [=ARV], *Clero*, Iiligall 879, caixa 2312.

²⁹ J. Villalmanzo, "El Temple de Valencia. Historia de su construcción (1761-1785)", en J. Domínguez, *et alii* (coords.), *Iglesia y palacio del Temple...*, pp. 74-75.

El castell-convent de Montesa abans de la seu destrucció pels terratrèmols de 1748. Detall del llenç *Santa Maria de Montesa i les santes Llúcia i Àgueda*. José Amorós, c. 1720. Església parroquial de l'Assumpció. Montesa.

El Sacre Convent de Montesa –més conegut com *El Temple*– a la ciutat de València. Primer terç del segle XX.

Finalment Carlos III, en el mateix decret de construcció del nou convent de 1761, disposà:

“que la comunidad del convento y colegio conste de treinta plazas de religiosos y catorce de sirvientes que debía tener antes del terremoto del año de mil setecientos quarenta y ocho, y que para el culto divino y para su manutención y limosnas establecidas se les assista con nueve mil pesos de a quince reales de vellón anuales, por tercios anticipados, desde el día que se traslade la comunidad al nuevo edificio”³⁰.

Eixes 30 places havien de ser 21 per al convent –20 religiosos més el prior– i la resta per al Col·legi de Sant Jordi –rector i huit col·legials–. Però la realitat fou distinta i de la mateixa manera que s’havia fet a la centúria anterior –la crisi econòmica de l’època ho feu necessari–³¹ hi hagué que sacrificar places de religiosos en benefici de l’economia de l’institut, ara necessitat de diners per a la construcció d’un monestir nou³². En conseqüència, el nombre de conventionals estigué quasi sempre més a prop dels 14 establerts a les definicions de l’Orde que dels 21 previstos al reial decret exposat. Així, per exemple, en març de 1767, el prior del convent i intendent de les seues obres, fra José Ramírez, es dirigia al rei en els termes següents:

“Y aunque los religiosos de dicho convento contribuyen gustosos en cada un año en quatro mil pesos, parte de los 9.000 pesos que les corresponde para sus alimentos, aprovechándose de la vacante de seis plazas, y estrechando su economía y asistencia a los términos más precisos”³³.

Tres anys després, el dia de la inauguració de l’església (4-XI-1770), hi havia 17 conventionals i dos col·legials³⁴, mentre que per a elaborar el pressupost de 1776 i presentar-lo al Consejo de las Órdenes es van reunir 16 conventionals i cinc col·legials, 21 en total, amb la qual cosa es disposava –suposem–, de la renda de nou vacants³⁵.

Alguns càrrecs es van fusionar amb altres o simplement van desaparéixer. Es suprimí l’ofici de sotscomanador, que feia les funcions d’alcaid del castell-convent. L’ocupava un cavaller de l’Orde, des dels anys quaranta d’aquell segle fra José Ignacio Puigmoltó Barberà. La seua desaparició s’acordà al reglament citat abans, però el personatge va continuar percebent les rendes corresponents fins a la seua mort huit anys després.

També s’acordà suprimir una de les dues places que tenia la Reial Capella en representació de l’Orde de Montesa, encara que la proposta, finalment, no va prosperar, ja que els capellans del rei aleshores –fra Vicente Grau i fra Vicente Talens–, foren substituïts per uns altres en el moment que moriren.

³⁰ J. Faus, *El Temple de Valencia*, pp. 153-154.

³¹ J. Cerdà, *Los caballeros y religiosos de la Orden de Montesa....*, pp. 319-320.

³² A més, els clergues de Montesa hagueren de renunciar als seus drets senyoriais sobre Sueca, és a dir, a les rendes que tindria el rei a la seua disposició com a administrador perpetu de l’Orde, a l’hora que proposaren s’impetrara butlla per unir la comanda de Silla a la mensa magistral, projecte que segons sembla, no prosperà. D’altra banda, sols entre 1766 i 1772, la comunitat monàstica de Montesa aportà per a les obres 20.000 lliures: J. Villalmanzo, “El Temple de Valencia...”, pp. 78, 79 y 214; A. Aguado, “La incorporació de la comanda de Silla a la Mesa Maestral de Montesa: un exemple de la política borbònica”, *Afers. Fulls de recerca i pensament*, 1 (1985), pp. 155-162.

³³ J. Faus, *El Temple de Valencia*, p. 218.

³⁴ *Ibid.*, pp. 244-245.

³⁵ *Ibid.*, pp. 288-290.

Una altra proposta de 1750 afectava als priors del Sacre Convent i del Temple³⁶. Instal·lat el convent a les cases del Temple, es plantejà la fusió dels dos càrrecs en qui fora prior del convent, per a la qual cosa s'aconseguí una butlla a l'efecte³⁷.

Finalment el 1760, se suprimiren les places de frares llecs o barbuts, que foren substituïts a partir d'aleshores per criats assalariats³⁸.

* * *

Altres novetats que afectaren els frares de Montesa del segle XVIII anaren en la línia de millorar les seues possibilitats de promoció, no sols dins l'Orde sinò també fora. D'entrada, es qüestionà la majoria de vegades que els religiosos pogueren ocupar places eclesiàstiques no montesianes, doncs professaven una regla i això els incapacitava, en teoria, per a obtindre càrrecs aliens a la religió militar; de fet, la provisió d'algunes de les parròquies del senyoriu fou discutida moltes vegades pels bisbes diocesans. No obstant, en alguns casos, la Corona va prendre partit i aconseguí que alguns dels religiosos de Montesa ocuparen, a més de les parròquies situades al senyoriu, altres prebendes. Un dels casos més notables el va protagonitzar fra Vicente Blasco, nomenat per Carlos III canon ge de la Seu de València el 1780³⁹ per poder ser també rector de la Universitat de València. El nomenament, malgrat l'oposició del capítol catedralici, es va fer des de la Càmara de Castilla, sense intervenció de la Santa Seu, mostra clara del regalisme practicat també en les ordes militars al llarg del segle XVIII. Quasi dos dècades després, el rei mantenía i ratificava la seu postura al respecte mitjançant un reial decret⁴⁰ on declarava la ca-

³⁶ “Reglamento que el rey ha resuelto se observe en la Orden de Montesa [...] Agosto, 26 de 1750”, document citat, epígraf 10.

³⁷ Lliurada pel papa Climent XIII el cinc de març de 1759, la reproduí fray R. Muñiz, *Médula histórica cisterciense...*, pp. 415-418.

³⁸ “Fueron instituidos [els frares barbuts] en esta Religión en el año 1331 por el Maestre de Calatrava en actual visita, al modo de su Orden. Calatrava extinguío este gremio en su convento y no parece justo tolerarlo más por más tiempo en Montesa, después que han infamado la Orden con un escándalo unibersal que solo puede purgarse borrando su nombre del número de un cuerpo tan religioso y respetable como lo es la comunidad de Montesa”: el prior del Convent de Montesa al Consell de les Ordes, sobre l'extinció de les places de barbuts en 1760. Quedava en la memòria l'intent de tres dels barbuts –fra Vicente Juan, fra José Martínez, i fra Juan Bautista Pastor–, en connivència amb fra Ignacio Oller, prior de Sant Jordi d'Alfama, d'assassininar el prior difunt, fra José Ortells, posant-li opí en el xocolata, AHN, *OOMP*, lligall 2368, caixa 1. “Barbudos de Montesa: su extinción. Los barbudos de la Orden de Montesa, que eran unos sirvientes para las oficinas del convento i colegio, se extinguieron por carta acordada del Consejo de Órdenes de 6 de mayo de 1760 a instancia i representación del prior del Sacro Convento don Alejandro de Torres. Se hace mención en esta carta acordada de la real orden para que se extinguieran de 11 de setiembre de 1654, la que no se puso entonces en ejecución por no haber tenido en el castillo de Montesa proporción para encontrar quien quisiese servir en calidad de donado. Pero en el año 1760, estando el convento en Valencia, no tuvo ya dificultad para ello. Previene la referida carta que los donados los admite para el convento el prior con aprobación de los conventuales i para el colegio el rector con la de los colegiales. Está copiada esta carta en el libro del prior Ferriz del colegio, dirigida al prior de San Jorge don Vicente Capera, folio 204”; fra J. Pera, *Memorias históricas i jurídicas de la Orden...*, f. 39v. “En 28 de diciembre 1764 murió en Montesa frey Joseph Martínez, religioso de la obediencia, el último de los que estuvieron en Montesa y de los religiosos legos que Su Majestad ha mandado extinguir y que se sirva la comunidad por criados y hermanos amovibles y asalariados”: AHN, *OOMP*, lib. 853-C, p. 118.

³⁹ M.^a Ll. Juan, *El rector Vicente Blasco García...*

⁴⁰ “Real cédula de 29 de mayo de 1797 declarando que los frey clérigos de las cuatro órdenes militares son capaces para obtener beneficios y prebendas eclesiásticas sin necesidad de dispensa apostólica en todas las iglesias de España”, en F. Hermosa de Santiago, *El nuevo priorato de las Órdenes Militares. Contestación a la memoria que publicó el M. I. Sr. Dr. frey D. Pedro María Torrecilla y Navalón, del hábito de Montesa, antiguo capellán de honor de S. M. por la dicha orden y actualmente arcipreste de esta Santa Iglesia Prioral...*, Madrid, Imprenta de Lezcano y Compañía, 1880, pp. 277-278.

pacitat dels religiosos de les quatre ordes militars hispàniques per a obtindre beneficis i prebendes eclesiàstiques sense necessitat de dispensa apostòlica, norma que, de segur, no estigué absenta de conflictes. En aquesta línia, a banda de Blasco, ocuparen canongies altres religiosos de Montesa: fra Juan Francisco García en 1807 i fra José Ribes en 1815, en les col·legiates de Gandia i Xàtiva respectivament.

Altres van prestar els seus serveis a la Inquisició –fra Fulgencio Benavent, fra Luis Bertrán⁴¹ i fra José Albert–, i uns pocs serviren beneficis eclesiàstics en diverses esglésies: fra José Royo en la parroquial de Morella, fra Alonso Carrascosa a l'església de Cànals, fra Pascual Guillén en la de Sant Bartomeu de la ciutat de València i fra Vicente Pastor en la parròquia de Benigànim.

En altres ocasions, el Consell de les Ordes autoritzà la jubilació d'aquells clergues amb possibilitats, fra Francisco Emo, per exemple:

“Por sus aprensiones, poca salud e inconstancia, pidió permiso a Su Magestad para renunciar la plaza de conventual y retirarse a la villa de Onda, su patria, habiendo justificado tenía renta patrimonial suficiente para mantenerse con decencia”⁴².

En circumstàncies semblants obtingueren el retir desitjat, entre altres, fra Gaspar Ferrera en 1769 i fra Pedro Vicente Costa el 1802⁴³.

Com veiem, més possibilitats per als clergues de l'Orde de Montesa si comparem amb el segle anterior, cosa que testimoniava també un contemporani de la dihuitena centúria, fra José Pera, en els termes següents:

“parece que en el siglo pasado 17º no estaba el punto de nuestra capacidad [per a obtindre beneficis seculars] como está en este”⁴⁴.

D'altra banda, en 1742 i 1743, dos breus del papa Benet XIV⁴⁵ concediren als religiosos de Montesa rectors de parròquies la possibilitat de ser nomenats priors del Sacre Convent i retornar després a les respectives esglésies en acabar el quadrienni prioral, nomenant a l'efecte un substitut que havia de ser aprovat per l'ordinari corresponent, una distinció que ja gaudien els eclesiàstics de les ordes castellanes des de mitjans de la centúria anterior⁴⁶.

3. ELS FRARES MONTESIANS DEL SEGLE XVIII

L'evolució dels ingressos de religiosos al llarg del segle XVIII, d'acord amb la seuada de presa d'hàbit, fou la que mostra el gràfic següent:

⁴¹ Fra Luis Bertrán era nebot de l'Inquisidor General Felipe Bertrán: cfr. V. León Navarro, *El Inquisidor General Felipe Bertrán. Un servidor de la Iglesia y de la Monarquía (1704-1783)*. En premsa.

⁴² “Edad, ancianidad y méritos de los religiosos clérigos...”: AHN, *OOMB*, lib. 818-C, f. 31v.

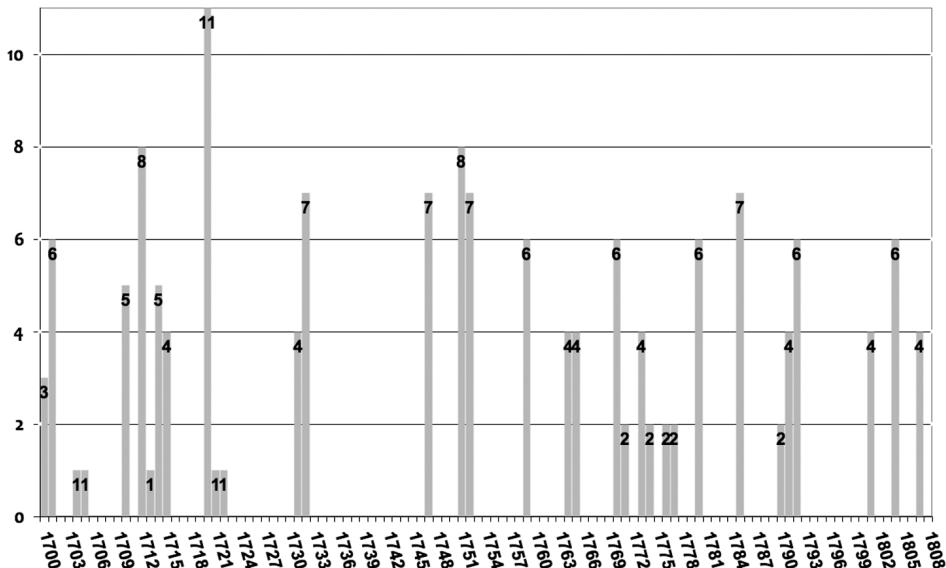
⁴³ Fra J. Pera, *Memorias históricas i jurídicas de la Orden...*, ff. 66-66v. “En 31 mayo 1802, hizo renuncia de su plaza de conventual [fra Pedro Vicente Costa] con licencia que para ello obtuvo del Consejo i para retirarse a su casa de Biar i subsistir con sus rentas”: *Ibid.*, f. 34. Altres expedients de religiosos per a retirar-se, en l'AHN, *OOMB*, ligall 3720, caixa 2.

⁴⁴ Fra J. Pera, *Memorias históricas i jurídicas de la Orden...*, f. 39.

⁴⁵ Les reproduí frany R. Muñiz, *Médula histórica cisterciense...*, pp. 419-423.

⁴⁶ Breu despatxat pel papa Climent IX el 6 d'octubre de 1668: frany R. Muñiz, *Médula histórica cisterciense...*, p. 420.

GRÀFIC 1. NÚMERO D'INGRESSOS / ANY DELS RELIGIOSOS (1700-1808)

Com podem observar, la tendència seguida en el lliurament dels hàbits de religiosos consistí en adaptar al màxim les places a les necessitats de clergues, que s'havien de distribuir entre el Sacre Convent, les parròquies i els priorats, ja que calia sanejar l'economia de l'Orde, doncs les càrregues adquirides al llarg de la diuitena centúria es multiplicaren quasi per set,⁴⁷ amb l'afegit d'haver de construir-se un nou convent a València, a les cases del Temple. A l'efecte, l'única possibilitat de reduir personal passava per deixar els conventuals sota mínims i adscriure els priorats a altres prebendes a disposició de l'Orde. Això explicaria els buits en el gràfic. A més, cal tindre en compte que ingressaren 26 religiosos menys que al segle anterior (177 i 151 respectivament)⁴⁸, i que l'estudi que ara presentem s'allarga una dècada més, fins a 1808.

D'altra banda, si fixem l'atenció en els 151 que ingressaren, tots excepte cinc van nàixer a l'antic Regne de València. Els nascuts fora (Andrés Meseguer, Vicente Flors, José Tremañes, Fulgencio Benavent i Juan Rubira) comptaven –excepte Rubira–, amb arrels en territori valencià: el pare de Benavent, que procedia de Quatretonda, era catedràtic de medicina a la Universidad de Salamanca, mentre que el de Flors, nascut a València, servia de soldat a Madrid. D'altra banda, la mare de Tremañes i el pare de Meseguer veieren la llum a Ares del Maestrat i Canet lo Roig respectivament.

⁴⁷ F. Andrés Robres, "Consecuencias de la Guerra de Sucesión en el señorío de la Orden de Montesa: las encomiendas según informes de la década de 1730 y en el contexto de la larga duración", en J. Hernando Ortega, J. M. López García, J. A. Nieto Sánchez (eds.), *La Historia como arma de reflexión. Estudios en homenaje al profesor Santos Madrazo*, Madrid, 2012, p. 271; *Id.*, "La renta de las encomiendas de Montesa y el insaciable apetito de los Borbones..."

⁴⁸ Cfr. J. Cerdà, *Los caballeros y religiosos de la Orden de Montesa...*, pp. 315 i 317.

Quaranta religiosos –el 26%–, van nàixer en pobles que pertanyien al senyoriu de l’Orde: un a Canet lo Roig, la Jana, la Salzadella, Sant Jordi del Maestrat i Silla; dos a Alcalà de Xivert, Beniarrés, Sant Mateu, Vallada i Vilafamés; tres a Ares del Maestrat i Benassal; quatre a Montesa i Vinaròs; cinc a Benicarló i sis a Onda. La resta, en localitats diverses: en comptabilitzem fins a 81 diferents, la majoria d’elles xicotetes, mentre que els clergues nascuts a les ciutats de València i Xàtiva minven de forma significativa: sols una dotzena van nàixer a la capital i tres a Xàtiva, quan al segle anterior sols els nascuts al cap i casal foren 37⁴⁹.

L’edat dels qui obtingueren places en l’Orde de Montesa al llarg del segle XVIII i fins a 1808 comprén els catorze anys que tenia el candidat més jove, Fulgencio Benavent i els 41 amb els que ingressà José Primo. D’aquests, 118 (el 78%), van prendre l’hàbit quan tenien entre catorze i 23 anys; 24, entre 24 i 28, i els més majors, de 29 a 41 anys. Perfil jove doncs, dels candidats, amb resultats pel que fa a l’edat prou semblants als obtinguts durant la centúria anterior⁵⁰. En el grup dels més majors, cinc tenien entre 29 i 30 anys, i quatre de 33 a 41. El de més edat fou, com s’ha dit, José Primo, nascut a Montesa el 1731. Quan se li van practicar les proves d’ingrés, el personatge era sacerdot, doctor en cànon, vicari de Setla de Nunyes i beneficiat a la parròquia de Vallada⁵¹, i tal volta ingressà en l’Orde de Montesa per continuar la tradició familiar, doncs quatre parents –fra José Carbonell, fra Carlos Tortosa, fra Vicente Primo i el venerable fra Miquel Aràndiga– havien sigut frares montesians.

Si posem l’atenció en les ocupacions dels pares dels candidats, en principi –no sempre– detallada als expedients d’ingrés, comptem amb informació per a 78 casos, percentualment quasi el 51% del total. La majoria, 35 –el 44% dels qui ens consta informació–, procedia de famílies de llauradors, generalment a la documentació qualificats amb l’apellatiu de *labradores honrados*. El segon grup més nombrós, amb 11, és el dels qui comptaven amb grau de doctor, algun d’ells en lleis o medicina. D’aquests destaquen els pares d’Ignacio Alarcó, catedràtic de lleis a la Universitat de Gandia i Fulgencio Benavent, metge de cambra de Felipe V i catedràtic a la facultat de medicina de la Universidad de Salamanca. D’altra banda, el pare de Miguel Montañés va treballar d’assessor del governador de Sant Mateu i de les comandes Major –les Coves– i d’Alcalà de Xivert en l’Orde de Montesa. D’altres nou es declarà que exerciren de notari o escrivà; altres sis van ser advocats –un d’ells, el pare de Leonardo Sanchis, assessorava precisament el Sacre Convent de Montesa–, sis metges (el pare de Marcos García, a més, ocupava la càtedra d’herbes de la Universitat de València) i la resta –11–, oficis diversos: administraven territoris de Montesa els pares de Vicente Grau i Juan Francisco García; exercien de governadors d’Énguera i la Vall d’Uxó els pares de Sanchiz i Gisbert respectivament; mentre que la resta d’oficis presenta una xicoteta miscel·lània: apotecari, assessor de justícia, comerciant de per major de teixits de seda, escultor, mercader, secretari de la ciutat d’Oriola i soldat, treballs que desenvoluparen en algun moment de la seua vida els pares d’Oller, Figuerola, Iranzo, Esbrí, Borrell, Capera i Flors.

En analitzar les famílies des d’altres variables socioprofessionals, el resultat obtingut és el següent:

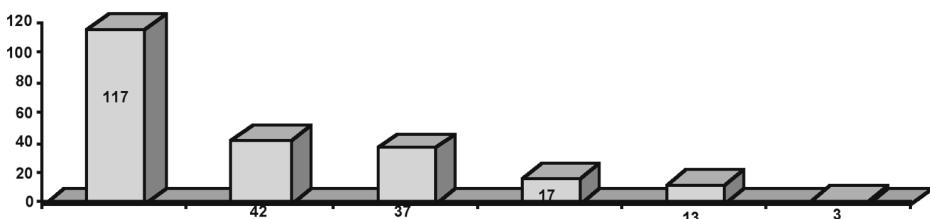
⁴⁹ *Ibid.*, p. 323.

⁵⁰ *Ibid.*, p. 321.

⁵¹ AHN, *OOMM*, expedients de religiosos de Montesa, n.º 246 (José Primo Carbonell).

QUADRE 2. INDICADORS DE L'ORIGEN SOCIAL EN ELS ASCENDENTS DELS RELIGIOSOS DE MONTESA (1700-1808)

	<i>Amb càrrecs municipals</i>	<i>Inquisició</i>	<i>Montesa</i>	<i>Ciutadans, generosos, nobles</i>	<i>Exèrcit</i>	<i>Altres ordes militars</i>
<i>Total</i> (ingressos 151)	117 (77%)	42 (27%)	37 (24%)	17 (11%)	13 (8%)	3 (2%)

Els religiosos amb parents que ocupaven càrrecs municipals són els més abundants, amb un 77% per al període estudiat. No obstant, tot i comptar amb informació de tots ells –excepte un– en els seus expedients d’ingrés, les dades són ben minses i poc precises, a la qual cosa hi ha que afegir la curta edat dels candidats a l’hàbit, amb un currículum, en conseqüència, menor. Com podem vore al quadre anterior, algunes famílies comptaven, a més, amb parents a la Inquisició, fins un 27%, prou menys que en el segle anterior, quan els vinculats al Sant Ofici arribaven al 40%⁵². No obstant, augmenten respecte la centúria precedent els qui tenien parents en l’Orde de Montesa –tots ells clergues–, en altres ordes militars, en l’exèrcit i els qualificats com a nobles, generosos o ciutadans. Els religiosos de l’Orde procedeixen doncs, en gran part, de famílies benestants.

Pel que fa a la formació acadèmica, comptem amb dades de 134, percentualment el 88% del total d’ingressos, 151. D’aquests, 95, el 70%, van obtindre el grau de doctor, en teologia, cànons o filosofia. Altres 21 –el 15% amb informació–, consten com a llicenciats, mentre que els 18 restants –el 13%– es graduaren de batxiller o mestre en arts. Els centres on cursaren els seus estudis foren, en primer lloc, la Universitat de València, seguida de la de Gandia i en menor mesura, la d’Oriola.

La presència de frares de Montesa en les aules de la Universitat de València podria explicar, en part, el nivell intel·lectual assolit per alguns d’ells. Importa en tot allò la presència d’un membre de l’Orde, fra Vicente Blasco, com a rector de l’*Estudi General* entre 1781 i 1813. No obstant, hi hagué catedràtics montesians abans i després de l’accés al rectorat de Blasco, com podem observar al quadre següent:

⁵² J. Cerdà, *Els cavallers i religiosos de l’orde de Montesa en temps dels Àustria...,* p. 325.

**QUADRE 3. CATEDRÀTICS DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
MEMBRES DE L'ORDE DE MONTESA⁵³**

<i>Nom i cognoms</i>	<i>Matèria</i>	<i>Anys</i>
1. fra Vicente Capera	matemàtiques	1752-1785
2. fra Vicente Blasco	filosofia	1763-1766
3. fra José Matamoros	filosofia	1770-1772
4. fra Esteban Querol	filosofia	1776-1779
5. fra Joaquín Díez	filosofia	1782
6. fra José Mascarós	filosofia	1785-1788; 1795-1822
7. fra Francisco Estruch	cànons	1791, 1797-1825
8. fra Juan Francisco Liñana	cànons	1822

Això situa l'Orde de Montesa, a la segona meitat del segle XVIII, com l'orde religiosa amb més catedràtics a les aules de la Universitat⁵⁴. A més, si considerem també els qui opositaren, al llistat anterior hi hauria que afegir els montesians fra Raimundo García, fra Mariano Gasión, fra Mariano Magraner, fra José Pera de Viu⁵⁵ i fra Blas Mª Prats⁵⁶, tots candidats a càtedres de filosofia. Fra Pascual Fita, d'altra banda, exercí com a substitut en una càtedra de teologia escolàstica a la Universitat de València, mentre que fra Alejandro Torres també fou catedràtic de filosofia, però a Gandia.

Dels anteriors, els catedràtics de la Universitat i frares de Montesa Capera, Blasco, Matamoros, Mascarós i Estruch exerciren també de rector del Col·legi de Sant Jordi. Blasco ho va fer de manera breu, com a interí, en 1766⁵⁷, mentre que un altre montesià que oposità a càtedra, fra Raimundo García, presidí el col·legi a finals de la centúria, com podem veure recollit al quadre següent:

**QUADRE 4. RECTORS DEL COL·LEGI DE SANT JORDI
DE L'ORDE DE MONTESA⁵⁸**

<i>Nom i cognoms</i>	<i>Provissió</i>
fra Jaime Rodrigo	19-IX-1696
fra Juan Bautista Oloriz	4-XI-1707
<i>fra José Carbonell, interí</i>	1728
<i>fra José Ortells, interí</i>	13-I-1730

⁵³ Cfr. Salvador Albiñana Huerta, *Universidad e ilustración. Valencia en la época de Carlos III*, València, 1988.

⁵⁴ *Ibid.*, p. 130.

⁵⁵ *Edad, ancianidad y méritos de los religiosos clérigos...*: AHN, *OOMB*, lib. 818-C, ff. 40, 40v, 47, 52.

⁵⁶ *Memoria de los freyles clérigos de la Orden de Montesa. Su antigüedad, sus servicios y mérito. Año 1816*: AHN, *OOMB*, lib. 1026-C, f. 43. Fra Prats fou substitut en una de les càtedres de filosofia de la Universitat de València: “Número de freyles clérigos por orden de antigüedad, méritos y servicios de los existentes en el año 1839”: AHN, *OOMB*, lligall 2369, p. 13.

⁵⁷ *Edad, ancianidad y méritos de los religiosos clérigos...*: AHN, *OOMB*, lib. 818-C, ff. 32v.

⁵⁸ Á. L. Javierre Mur, “El Colegio de San Jorge de la Orden de Montesa en Valencia”, *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, 2.ª época, 73 (1966), pp. 336-407; AHN, *OOMB*, lligall 3723, caixa 2. Els rectors interns els nomenava el prior del convent o el lloctinent general, depenent de qui tingués la jurisdicció espiritual en eixos moments. Tot i això, per l'estatut 42 de les constitucions del col·legi, el governava automàticament,

QUADRE 4. (continuació)

<i>Nom i cognoms</i>	<i>Provissió</i>
fra Juan Bautista Sancho	18-VIII-1737
<i>fra Antonio Juan, interí</i>	1747
fra Antonio Juan	26-IX-1747
<i>fra José Ramírez, interí</i>	11-XI-1753
fra Vicente Capera	30-III-1754
<i>fra Vicente Blasco, interí</i>	1766
<i>fra José Matamoros, interí</i>	1767
fra Manuel Climent	6-X-1770
fra José Matamoros	27-X-1774
<i>fra José Pera de Viu, interí</i>	1774
fra Manuel Climent	22-II-1779
<i>fra José Pera de Viu, interí</i>	1782
fra José Matamoros	18-VI-1783
<i>fra José Matamoros, interí</i>	1787
fra José Mascarós	4-X-1792
fra Raimundo García	30-X-1796
fra Francisco Estruch	15-IX-1805
<i>fra Pascual Fita, interí</i>	1799
<i>fra Francisco Estruch, interí</i>	1799
fra Francisco Estruch	1809 –2 ^a vegada–

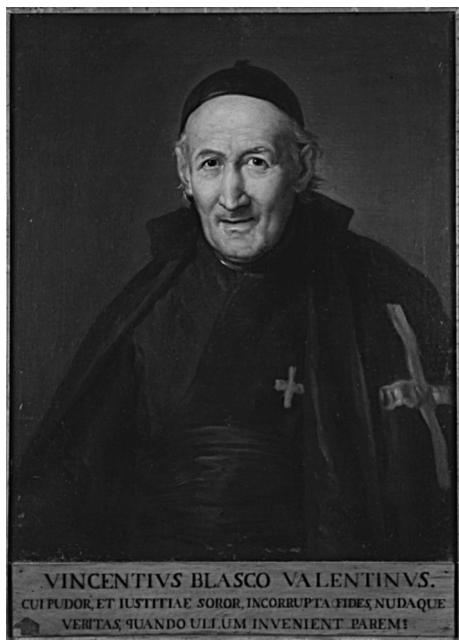

El col·legi montesià de Sant Jordi de la ciutat de València. Detall del plànol de Tomás Vicente Tosca, 1704.

4. ALGUNS RELIGIOSOS A DESTACAR

Fra Vicente Capera ocupà, com hem vist, una càtedra de matemàtiques a la Universitat de València i la rectoria del Col·legi de Sant Jordi, que renuncià (el 21 de juliol de 1767) per romandre a l'edifici antic i no passar al nou col·legi edificat a les cases del Tem-

com a vicerector, el religiós més ancià d'hàbit resident a la casa, cfr. “Constituciones del Colegio de San Jorge (1653)”, en F. Baila Herrera, *La educación en la Orden de Santa María de Montesa*, Castelló, 2001, p. 275.

Retrat de fra Vicente Blasco García, per Vicente López. Museu de Belles Arts de València.

ple. A banda de la seu docència a l'Estudi General, Capera, com a acadèmic de mèrit de l'efímera Acadèmia de Belles Arts de Santa Bàrbara, elaborà dissenys arquitectònics per a l'obtenció del títol d'arquitecte⁵⁹. Se li coneix també la redacció d'un text, i en faltar, lliurà a la Universitat un telescopi i un astrolabi⁶⁰. El 1774 fou prior del Sacre Convent de Montesa. Dos anys després, per encàrrec del Consell de les Ordes, elaborà, junt amb fra Antonio Juan i fra José Matamoros, noves constitucions per al convent i per al Col·legi de Sant Jordi, que lliurà prompte, el 1777⁶¹.

Fra Vicente Blasco serví, de forma interina, en 1766, la rectoria del Col·legi de Sant Jordi. L'any vinent va passar a preceptor dels fills de Carlos III i després fou canonge de la Seu de València i rector de la Universitat, com explica de forma detallada, la doctora Juan⁶². Com s'ha dit, un dels seus deixebles, fra José Pera de Viu, atribueix a la influència i informes de Blasco que la jurisdicció espiritual de l'Orde recaigués en mans del prior⁶³ i no, en el lloctinent general. A més, fra José Ramírez, prior del convent montesià entre 1762 i 1770, comptà amb Blasco amb un fidel aliat, no sols en la recuperació de jurisdiccions perdudes, com acabem de vore, sinò també en

altres aspectes relacionats amb la construcció del nou convent. Així, per citar un exemple, fou Blasco qui indicà al prior Ramírez quin retrat de Jaume II havia de servir com a model per al bust en marbre del rei fundador que es col·locà al presbiteri de l'església⁶⁴. I es coneix, també, la intervenció del personatge en l'adquisició de llibres per a la nova biblioteca conventual⁶⁵.

Fra José Matamoros va compatibilitzar la seu càtedra de filosofia a la Universitat amb la rectoria del Col·legi de Sant Jordi, que ocupà dues vegades, en 1774 i 1783 –era aleshores el càrrec, i des de les constitucions del col·legi de 1767, quadriennal-. Al convent montesià ocupà diversos oficis (reboster, racional, beneficiat), a més de la dignitat d'ançia i mestre de novicis en 1780. El bibliògraf Justo Pastor Fuster li atribueix quatre obres

⁵⁹ J. Bérchez Gómez, *Arquitectura y academicismo en el siglo XVIII valenciano*, València, 1987, pp. 71-72.

⁶⁰ S. Albiñana, *Universidad e ilustración...*, p. 125.

⁶¹ AHN, OOMM, lligall 3735, caixa 3, n.º 6.

⁶² M.ª Ll. Juan, *El rector Vicente Blasco García...*

⁶³ Fra J. Pera, *Memorias históricas i jurídicas de la Orden...*, ff. 209v-210, n.º 11.

⁶⁴ J. Faus, *El Temple de Valencia*, p. 260.

⁶⁵ M.ª Ll. Juan, “El rector de la Universidad de Valencia Vicente Blasco García (1735-1813) y la biblioteca de la Orden de Montesa en el siglo XVIII”. En premsa.

impreses⁶⁶, entre elles la crònica que relata les festes d'inauguració de l'església del convent de Montesa a València⁶⁷. És possible que fra Matamoros fos partidari de la lectura de la Bíblia en vulgar, doncs tant ell com els seus germans d'hàbit Bertrán, Blasco i Climent, consten com a subscriptors de l'obra de Joaquín Lorenzo Villanueva *De la lección de la Sagrada Escritura en lenguas vulgares*, editada a València, el 1791, per l'impressor Benito Monfort⁶⁸.

Fra José Mascarós ocupà, com a regent, una càtedra de matemàtiques en 1785 i després la de filosofia moral, que mantingué fins a la seua jubilació⁶⁹. A més,

“Fue vice-rector de la misma Universidad Literaria. Ha tenido el honor de que la misma le huviese comisionado varias veces para asuntos interesantes en la Corte [...] Su Magestad le honró con la rectoría del Colegio, con una de las ancianías de esta Real Casa, con el priorato de San Jorge de Valencia y posteriormente con el del Sacro Convento, que ocupa en el díá [1816]”⁷⁰.

Fra Francisco Estruch obtingué en 1791 una càtedra de cànons a la Universitat de València. Sis anys més tard, la càtedra perpètua de disciplina eclesiàstica –dos anys abans, una altra temporal de cànons-. D'altra banda, el rector de la Universitat li va encarregar, per a ús de l'Estudi General, l'edició de l'obra de Giulio Lorenzo Selvaggio *Antiquitatum christianarum*, en sis volums. Com a home de caràcter liberal, es va decantar per la lectura d'escriptors rigoristes com Arnauld, Pascal o Quesnel “representants del jansenisme dogmàtic de Port-Royal, o Tamburini, portaveu del moviment de Pistoia”⁷¹, autors tots, amb Locke, presents a la seua biblioteca personal, que comptava amb 1.062 volums. Durant el Trienni liberal, en suprimir el convent de Montesa, exercí de governador eclesiàstic de l'Orde. Més endavant, el 1825, fou depurat pel seu liberalisme⁷².

Fra Juan Francisco Liñana ocupà diversos càrrecs a la Universitat de València. Segons la biografia que hi consta als papers de Montesa

“El claustro particular de cánones y leyes, con aprobación del general de esta Universidad Literaria, le nombró en 8 mayo de 1807 1.er consiliario de la Academia Pública de Cánones. Obtuvo el grado de doctor en la misma Universidad en 13 agosto de aquel año. En 19 octubre del de 1810 le eligió el referido claustro general para la enseñanza de la cátedra de bellas letras o del Hugo Blair. En 17 de octubre de 1815 le nombró el mismo claustro substituto de la de premoniciones canónicas con retención de la enseñanza de Bellas Letras. En 16 octubre de 1816 mereció igual nombramiento del mismo cuerpo literario, habiéndole cabido el honor de decir en la apertura del curso de aquel año la oración retórico-latina por elección de dicho claustro general [...] Estudió el griego con particular afición. Ha servido los empleos de tesorero de esta comunidad y de racio-

⁶⁶ J. P. Fuster i Taroncher, *Biblioteca Valenciana*, València, J. Ximeno, 1827-1830, vol. II, pp. 130-131.

⁶⁷ Relación de las funciones i fiestas que se celebraron en el Sacro Real Convento de Nuestra Señora de Montesa de la ciudad de Valencia con motivo de la dedicación de su nueva iglesia..., València, “En la Imprenta de Benito Monfort”, 1771.

⁶⁸ G. Ramírez Aledón, “El clero valenciano ante la lectura de la Biblia en lengua vulgar: un desafío ilustrado”, en E. Callado (ed.), *La catedral ilustrada. Iglesia, sociedad y cultura en la Valencia del siglo XVIII*, València, 2015, vol. 3, pp. 132-135.

⁶⁹ S. Albiñana, *Universidad e ilustración...*, pp. 291-292.

⁷⁰ “Memoria de los freyles clérigos de la Orden de Montesa...”, p. 8.

⁷¹ T. M. Hernández, “Bibliotecas de professors”, en *Història de la Universitat de València*, València, 2000, vol. II, pp. 120-121.

⁷² M. Baldó Lacomba, *Profesores y estudiantes en la época romántica. La Universidad de Valencia en la crisis del Antiguo Régimen (1786-1843)*, València, 1984, p. 174.

nal y archivero de sus obras pías. Es el bibliotecario de la misma y el secretario del oficio y dignidad prioral de este Sacro Convento. Ha podido recuperar con su laboriosidad e infatigable anejo gran parte de tan preciosa biblioteca, como que tiene colocados en ella y puestos en buen orden cerca de 2.700 volúmenes”⁷³.

Però també hi hagué altres religiosos notables al marge de la Universitat.

Fra José Ramírez i Micó fou un dels supervivents als terratrèmols de Montesa. Va ser el principal impulsor de les obres del nou convent a València i, a l'efecte, ocupà els càrrecs de superintendent de la nova fàbrica i prior del cenobi montesià entre 1762 i 1770. El 1767 elaborà un projecte de constitucions per al Col·legi de Sant Jordi⁷⁴. Després fou capellà d'honor del rei i procurador general de l'Orde fins al seu traspàs, que esdevingué a la Cort el 1781. Deixà un llibre manuscrit, on detalla xicotets censos i regalies a Montesa, Vallada i el Maestrat Vell, amb el títol següent: *Libro Mayor de todas las rentas, derechos, responsiones y regalías de la Orden de Montesa, sobre las encomiendas y villas de Montesa y Vallada y las del Maestrazgo*⁷⁵. A més, dins la seua tasca d'arxiver i degut a la seua habilitat en la lectura d'escriptures antigues, aportà algunes còpies de textos medievals –com per exemple, cartes pobles⁷⁶, indexà sèries documentals, com les col·leccions *Partium i Curiae Montesiae*, ambdues hui a l'AHN⁷⁷, i se li encarregà la impressió del butllari de l'Orde, que després hagué d'assumir un fraire que ja coneixem: el futur rector de l'Estudi General fra Vicente Blasco⁷⁸.

Fra José Pera de Viu fou, després de Ramírez, el gran arxiver montesià del segle XVIII. La seua família paterna procedia de Huesca, mentre la branca materna tenia les seues arrels a Meliana i a la ciutat de València. Quan s'inaugurà la nova església de Montesa a València, el 1770, fra Pera era un jove novici que havia pres l'hàbit montesià poc abans, el 17 de setembre d'aquell any. Va estudiar al Col·legi de Sant Jordi i el dirigí algun temps com a interí, oposità diverses vegades a càtedres a la Universitat de València i a una canongia a la Seu de València, que no aconseguí. El 1781 fou nomenat bibliotecari del Sacre Convent de Montesa i dos anys després, arxiver general, càrrec que ja venia ocupant un any abans com a interí. Pera va continuar a l'arxiu la tasca iniciada abans per fra José Ramírez, redactant índexs i copiant aquells documents pràcticament perduts pel seu mal estat de conservació, cosa que podem comprovar hui en nombrosos exemplars de l'AHN⁷⁹. Durant aquells anys degué establir certa amistat amb l'hebreista –i cap del *lobby* valencià en la Cort– Francesc Pérez Bayer. Ambdós comparten l'estima pels llibres i ens consta que el montesià li feu algunes esmenes⁸⁰ a la seua obra *De numis hebraeo samaritanis* editada a València per Benito Monfort.

⁷³ “Memoria de los freyles clérigos de la Orden de Montesa...”, p. 37.

⁷⁴ AHN, OOMM, lligall 3735, caixa 3, n.º 5.

⁷⁵ “Hecho de orden de S.M. por el Dr. frey don Joseph Ramírez, presbítero archivero de dicha Orden en 14 de diciembre de 1755. Del Archivo General de la Orden de Montesa, armario 15, estante 1”: AHN, OOMM, lib. 745-C.

⁷⁶ J. Pelejero Vila, “Contribució a l'estudi de Vallada durant la segona meitat del segle XIII. Algunes notes a la carta pobra”, en *Crónica de la XVIII Asamblea de Cronistas Oficiales del Reino de Valencia*, València, 1992, pp. 67-68; E. Guinot Rodríguez, M. Ardit Lucas (eds.), *Cartes de poblament valencianes modernes (segles XVI-XVII)*, València, 2015, p. 117.

⁷⁷ A. L. Javierre Mur, *Privilegios reales de la Orden de Montesa en la Edad Media*, Madrid, [1946], p. 102.

⁷⁸ M.ª Ll. Juan, *El rector Vicente Blasco García...*

⁷⁹ Per exemple, els anomenats *Libros de Cantoría*: AHN, OOMM, llibs. 811 a 815-C –el 813 i 815, hui perduts–.

⁸⁰ AHN, OOMM, lligall 6558.

El 1783 “le nombró el Consejo [de las Órdenes] para entender i desempeñar la impresión del bulario de la Orden”. Els treballs del butllari s’havien encarregat –com s’ha dit– a fra José Ramírez primer i fra Vicente Blasco després, i s’havien interrompit per motius diversos. Blasco arribà a imprimir un total de 38 butlles (156 pàgines impresa, amb documents de 1317 a 1400)⁸¹, i fra Pera continuà realitzant còpies dels diplomes montesians fins als temps de Carles III. Tal volta la magnitud del projecte desitjat per Blasco, que Pera acceptà, impedí que s’arribés a concloure, doncs en setembre de 1785 l’arxiver montesià escriví al Consejo de les Órdenes comunicant-li:

“tenía puestas en limpio todas las bulas pertenecientes a esta Orden, y esperaba presentar del Consejo un tomo de todas ellas; otro de todos los privilegios reales; y otro de varios documentos tocantes a la Orden; de los que debería formarse el cuerpo diplomático de ella; y juntaría una colección de varias noticias que sirviesen de ilustración a los documentos”⁸².

Fos com fos, la impressió de la col·lecció documental montesiana no s’acabà. Possiblement influiren en això els altibaixos polítics que sofrí l’Orde de Montesa durant el primer terç del segle XIX –Guerra del francès, Trienni liberal...–. Cap al 1811, fra José Pera fou nomenat rector de la Parròquia de Sueca. Va faltar anys més tard, a València estant, l’onze de maig de 1826.

Fra Antonio Guillén de Carreres –o Antonio Guillén Mazón– va nàixer a Crevillent el 1779, i es va fer frare de Montesa el vint de desembre de 1801. Graduat de doctor a la Universitat d’Oriola, va professar en l’Orde el 21 de desembre de 1802 i s’ordenà de sacerdot quatre anys després. Durant algun temps i segons ell mateix escriví, ensenyà teologia moral a la càtedra establet a l’efecte al convent de Montesa⁸³. En esclatar la Guerra del Francès, el 1808, es va unir a la revolució amb el pare Juan Rico. Precisament l’habitació de fra Guillén al convent de Montesa a València es convertí provisionalment en centre d’operacions de Rico i de la Junta que assumiria el poder polític a la ciutat⁸⁴. Quatre anys més tard, quan València caigué en mans dels bonapartistes, Guillén es va convertir en el principal redactor de la *Gazeta de Valencia*. El 1813 Suchet i les tropes franceses abandonaren València per marxar al sud de França; amb ells, molts col·laboracionistes, i entre ells, fra Guillén, que s’establí a la zona del Rosselló. Un informe posterior menciona entre els conspiradors contra Fernando VII Agustín Quinto, cap de la policia a València durant l’ocupació francesa, l’escriptor Marchena i fra Antonio Guillén.

Durant el Trienni liberal, el personatge tornà a Espanya i s’establí a Barcelona, on dirigí el *Diario Constitucional* i més tard *El Indicador Catalán*. Exiliat de nou a França el 1823, Guillén traduí al castellà les memòries de Suchet, treballà de traductor, redactor, i exercí la cura d'ànimes –el 1834–, de la parròquia de Camarsac. Eixe mateix any el diari *El Vapor* anunciava el llibre *De institutione académiae pro christiana fide propugnanda, ad Hispaniarum Indiarumque Regem supplex obsecratio. Auctore Antonio Guillen de Mazon, hispano, ac equestris Ordinis de Montesa presbytero editat feia poc*⁸⁵. No sabem la data del traspàs d’aquest peculiar montesià, tot i això, els biògrafs del personatge no han pogut seguir les seues pistes més enllà de 1841.

⁸¹ Cfr. *Bullarii Montesiani*: AHN, OOMM, lib. 2051-C.

⁸² M. Ll. Juan, *El rector Vicente Blasco...*

⁸³ J. Roca Vernet, *Política, liberalisme i revolució. Barcelona, 1820-1823* (tesi doctoral), Universitat Autònoma de Barcelona, 2007, vol. II (annexos), p. 83, citat per Mariano Casas, “Vida i exilis d’Antonio Guillén de Mazón”, *Laberintos*, 16 (2014), p. 24, nota 5.

⁸⁴ M. Casas, “Vida i exilis...”, p. 26, *passim*.

⁸⁵ “Burdigalae, typis Petri Beaume, bibliopole, 1833”.

La Mare de Déu de Montesa venerada per dos religiosos de l'Orde. Llenç “bo-caporte” (310 x 142 cms.) –hui perdut– atribuït al pintor Juan Bautista Suñer (València, c. 1750-1815).

1. CATALEG DE RELIGIOSOS DE L'ORDE DE MONTESA (1700-1808)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Habit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectories de l'Orde</i>
Adell Sacristán, Tomás (1773-1819)	València	1792	Rober; arxiver general interí; secretari de la comunitat (1801); racional i jutge comptador	Rector de Xert (1815)
Alarcó Pavía, Ignacio (1691-1760)	Gandia	1712	Prior (1753)	Rector de Vallada i prior de Sant Bartomeu (1720); rector de Carpesa (proposta de 1730)
Albertola Rigall, José (1677-1740)	Xàbia	1710		Rector de Benicarló (proposta de 1712)
Albert Gil, José (1732-1806)	Albaida	1752	Prior (1779)	Rector de Beniarriés i l'Orxa (proposta, c. 1770); rector de Carpesa (proposta de 1778)
Albert Gil, Lorenzo (1742-c. 1816)	Albaida	1764		Rector d'Ares del Maestrat (proposta, c. 1772); rector de Cervera del Maestrat i prior de N.ª S.ª de la Costa (1781)
Alonso Llorens, José (1713-1748)	Muro d'Alcoi	1731		
Altur Pallás, Francisco (1680-1730)	Tavernes de la Valldigna	1710		Rector de Montesa i prior de Sant Sebastià (1723)
Amposta Monsonís, José (?-1730)	Castelló de la Piana	1701		Rector de Silla (proposta de 1725)
Andrés Graña, Luis Pedro (1783-1809)	Quart de Poblet	1804		
Andreu Forés, Juan (1725-1772)	Vilafamés	1751		Rector de Culla (proposta de 1752); rector de Visitabella (proposta, c. 1754); rector de Silla (proposta, c. 1764); rector d'Onda (proposta, c. 1770)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Hàbit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectorats de l'Orde</i>
Balaguer Morantí, Abdón (1711-1764)	Castelló de la Ribera	1732		Rector de les Covetes de Vinromà (1752); rector de Rossell i la Sénia (proposta, c. 1754)
Belda Albero, Vicente (1730-1748)	Banyeres de Mariola	1747		
Belda Ferre, Vicente (1753-1777)	Bocairent	1770		
Benavent Ruiz-Ladrón de Guevara, Fulgencio (1700-1751)	Salamanca	1714	Beneficiat de les Onze Mil Verges –o de Santa Úrsula– (1728); arxiver (1736); rober i infermer (1737)	Rector de les Covetes de Vinromà (1815); rector de Beniarrés i l'Orxa (proposta de 1818)
Bernabeu Donat, Francisco (1783-1861)	Tibi	1804	Racional; bibliotecari interí	
Bertrán Segarra, Luis (1738-1806)	Serra d'en Garcerán	1759	Reboster (1764 i 1770); racional i arxiver d'obres pies; catedràtic de teologia moral (1772); prior (1790, i 1798 –2.ª vegada–)	Capella d'honor del rei (1781)
Blanc Sebastiá, José (1757-1832)	Benicarló	1773		Rector d'Ares del Maestrat (proposta de 1782); rector de Calig (1788)
Blasco Andreu, Miguel (1754-1785)	Vilafamés	1774		Rector de Culla (proposta de 1781); rector de Benassal (proposta de 1784)
Blasco García, Vicente (1735-1813)	Torrelles	1752	Tresorer (1763)	Rector interí del Col·legi de Sant Jordi (1766)
Bononat Grau, Jaime (1774-1845)	Tavernes de la Valldigna	1791	Tresorer; catedràtic interí de teologia moral	

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Hàbit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectories de l'Orde</i>
Borja Terol, Pedro (1730-1781)	Montesa	1752		Rector d'Ateneta del Maestrat (proposta de 1760); rector de Montesa i prior de Sant Sebastià (1764)
Borrell Doménech, Pascual (1730-1798)	Vinaròs	1751		Rector de la Jana (proposta de 1758); rector de Càlig (1770); rector de Canet lo Roig (1787)
Cambra Selma, José Carlos (1709-1777)	Vinaròs	1732	Sagristà major; beneficiari de Santiago (1771)	
Caperà Roig, Vicente (1724-1785)	València	1751	Prior (1774)	Rector del Col·legi de Sant Jordi i prior de Sant Jordi de València (1754)
Carbonell Picó, Francisco (1787-1848)	Tibi	1807	Secretari de la comunitat; secretari de la junta d'obres pies; mestre de novicis interí; tresorer; catedràtic de teologia moral interí; arxiver general (1831); ancjà (1833)	
Carbonell Morant, José (1683-1756)	Montesa	1701	Almoines; beneficiat de les Ànimes (1716); prior (1723); sotscomandador regent (1724)	Rector d'Albocàsser (1719); rector interí del Col·legi de Sant Jordi (1728); rector de Montesa i prior de Sant Sebastià (1730)
Carceller Sancho, Bernardo (1726-1748)	Foios	1747		
Carrascosa Ferre, Alonso (1771-1834)	la Font de la Figuera	1791		
Carrascosa Ferre, Francisco (1771-1841)	la Font de la Figuera	1804	Racional; arxiver d'obres pies; tresorer (1817); sagristà major interí; administrador d'obres pies; arxiver general; sotsprior (1828)	

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Hàbit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectories de l'Orde</i>
Castelló Alonso, Gabriel (1764-1841)	Aielo de Malferit	1785		Rector de la Jana (proposta de 1791); rector de Cervera del Maestrat; i prior de N. ^a S. ^a de la Costa (1816); prior de Sant Jordi de València (1831)
Castells Medrano, Francisco (1695-1748)	València	1712		Rector de Rossell i la Sénia (proposta de 1723); rector de la Jana (proposta de 1730); rector de Beniarres i l'Orxa (proposta de 1735); rector de Canet lo Roig (1742)
Cifre Montull, Agustín (1685-1734)	la Salzadella	1720		Rector d'Alzinetà del Maestrat (proposta de 1726)
Climent Gomar, Manuel (1733-1798)	Canals	1752	Reboster (1761); racional; arxiver; procurredor d'obres pies i del priorat del Temple (1768); mestre de novicis; beneficiat de les Ànimes (1771); ancià (1776); arxiver general (1782); prior (1782)	Ecònom de la Parroquia de Montesa (1764); rector del Col·legi de Sant Jordi (1770, i 1779-2. ^a vegada-) prior de Sant Jordi d'Alfama (1781); capellà d'honor del rei (1782)
Corregidor Presencia, Vicente (1685-1747)	Ontinyent	1701	Beneficiat de la Santa Creu (1717)	
Costa San Juan, Pedro Vicente (1732-1803)	Biar	1759	Tresorer (1766); mestre de novicis; sotsprior (1777 i 1781, per 2. ^a vegada); ancià (1781)	Prior de Sant Joan de Borriana (1787)
Diez Bono, Joaquín (1755-1808)	Moixent	1773		Rector de Vallada i prior de Sant Bartomeu (1790); rector de Sant Mateu (1802); capellà d'honor del rei (1806)
Emo Mulet, Francisco (1733-1798)	Onda	1752	Tresorer; consiliari; beneficiat de Santiago (1778); sagristà major (1785)	

<i>Cognom i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Habit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectories de l'Orde</i>
Esbrí Bort, José Vicente (1703-1788)	Sant Mateu	1722		Rector de la Jana (proposta de 1735); rector de Vistabella (proposta de 1742); rector de Canet lo Roig (1750); rector de Vinaròs (proposta de 1772)
Escurriola Grau, Joaquín (1727-1793)	València	1751	Sagristà major; beneficiat de Sant Miquel (1778)	
Espiñ Navarro, José (1710-1788)	Aguiló	1732		Rector de Vallada i prior de Sant Bartomeu (1754)
Esteller Vallés, Francisco (1785-1858)	Sant Jordi del Maestrat	1807		Rector d'Ares del Maestrat (proposta de 1815); rector d'Alcalà de Xivert (proposta de 1829)
Estop Balma, Antonio (1690-1764)	Gandia	1715		Rector de Vinaròs (proposta de 1718)
Estruch Martí, Francisco (1762-1837)	Onil	1780	Tresorer; bibliotecari (1793); anicià (1802); beneficiat de Santa Úrsula (1818); governador eclesiàstic de l'Orde durant la seuva supressió (1821)	Rector interí del Col·legi de Sant Jordi (1799); rector del col·legi (1805 i 1809 -2.ª vegada-); prior de Sant Joan de Borriana (1807)
Fabra Lluís, Francisco Pascual (1715-1778)	Benicarló	1732		Rector d'Ares del Maestrat (proposta de 1745); rector de Carpesa (proposta, c. 1762)
Falcó San Juan, José (1692-1760)	Ares del Maestrat	1712	Catedràtic de teologia moral (1719)	Rector d'Albocàsser (1726); rector de Cervera i prior de N.ª S.ª de la Costa (1750); rector de Sant Mateu (1751)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Habit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectories de l'Orde</i>
Ferrena Ventrell, Gaspar (1697-1780)	València	1715	Almoines (1721); prior (1749) -el primer després del terratrèmol-	Rector de la Salzadella (proposta de 1722); rector de Benassal (proposta de 1729); rector d'Alcalà de Xivert (proposta de 1739); rector de Moncada (proposta de 1749); rector de Benicarló (proposta de 1752)
Figuerola Andreu, Dionisio Antonio (1700-?)	Castelló de la Plana	1720		
Fita Bayach, Pascual (1771-1835)	Quart de Poblet	1791	Tresorer (1798); catedràtic de teologia moral (1799 i 1805-2.ª vegada--); prior (1824)	Rector interí del Col·legi de Sant Jordi (1799); rector de Moncada (proposta, c. 1807); prior de Sant Jordi de València (1828)
Flors March, Vicenç (1701-?)	Madrid	1720		
Fomer Miralles, Cosme (1721-1768)	Vinaròs	1751		Rector de Calig (1752)
Fortuño Sales, Carlos (1778-1833)	les Useres	1801	Tresorer; rober; pare de pobres	Rector de Benassal (proposta, c. 1807); rector de Canet lo Roig (1818); rector de Benicarló (c. 1829?)
Fos Soler, Pedro Juan (1725-1793)	Russafa	1751		Econom de Sueca (1752); rector de Montesa i prior de San Sebastià (1757); rector de Cervera del Maestrat i prior de N.ª S.ª de la Costa (1765); rector de Benicarló (proposta de 1770)
Francesc Abad, José (1774-1804)	Muro d'Alcoi	1792		
Gálvez Piñón, Miguel (1782-1848)	Onda	1804	Tresorer (1818)	Rector de les Covetes de Vintromà (1820); rector de Cervera i prior de N.ª S.ª de la Costa (1833)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Habit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectories de l'Orde</i>
García Castell, Onofre (1752-1817)	Villahermosa del Río	1774		Rector d'Atzeneta del Maestrat (proposta de 1777); rector de Rossell i la Sénia (proposta de 1783)
García Doménech, Juan Francisco (1777- <i>i</i>)	Vinaròs	1801		
García Rosell, Marcos (1732-1806)	València	1752		Rector d'Albocàsser (1758); rector de Benassal (proposta de 1761); rector de Vinaròs (proposta de 1765); rector de Silla (proposta de 1771)
García Sanz, Raimundo (1747-1811)	Ludiente	1770	Catedràtic de teologia moral (1777); sotsprior (1785 i 1789 -2. ^a vegada-); ancjà (1790); sagristà major (1793); prior (1807)	Rector del Col·legi de Sant Jordi (1796); rector de Canet lo Roig (1798); rector de Sant Mateu (1807)
Garrigues Luqui, Félix (1680-1754)	Xàtiva	1704	Beneficiat de Santiago c. 1711)	Rector de Rossell i la Sénia (proposta, c. 1716); rector de Càlig (1723); rector de Sant Mateu (1745); rector de Vallada i prior de Sant Bartomeu (1751)
Gaston Febrer, Mariano (1755-1829)	Benicarló	1785		Rector d'Albocàsser (1787)
Gassó Albalat, Antonio (1763-1835)	Moixent	1780	Tresorer (1791)	Econom de la Parròquia de Montesa (1788); rector de Culla (proposta, c. 1792); rector de Vallada i prior de Sant Bartomeu (1803)
Giner Salellas, Luis (1764-1830)	Ondara	1785	Racional (1799); arxiver d'obres pies (1801); arxiver general (1811 i 1815); ancjà; beneficiat de Santa Anna (1818)	

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Hàbit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectorats de l'Orde</i>
Gisbert Escrivá, José Francisco (1731-1754)	la Vall d'Uixó	1751		
Grau Brines, Francisco (1774-1847)	Tavernes de la Valldigna	1792		
Grau Ferrando, Tomás (1685-1756)	Benassal	1712	Rector de Benassal (proposta de 1713); rector d'Alcalà de Xivert (proposta de 1715); rector de Sueca (proposta de 1738)	
Grau Ferrando, Vicente (1684-1770)	Benassal	1710	Econòm de la Parroquia de Montesa; rector de Xert (1714); prior de Sant Joan de Borriana (1715); capella d'honor del rei (1715)	
Gueroa Martí, Carlos (1731-1748)	Énguera	1747		
Guillén de Carreres, Antonio (1779-1841...)	Crevillent	1801		
Guillén Guillén, Pascual (1754-1828)	Ibi	1773	Almoines, infermer i rober (1784); racional (1785); beneficiat de Sant Miquel (1793)	
Huguet Martí, José (1696-1764)	Onda	1720		Rector de Silla (proposta de 1730)
Iranzo Camps, Carlos (1768-1787)	València	1785		
Irles Lácer, Francisco (1772-1839)	Alcoi	1790	Secretari de la comunitat i d'obres pies (1800); racional (1801)	Econòm de la Parroquia de Vallada (1802); rector de Vistabella del Maestrat (proposta de 1803); rector de Sant Mateu (1825)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Hàbit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectorats de l'Orde</i>
Juan Mico, Antonio (1703-1787)	l'Olleria	1720	Catedràtic de teologia moral (1740); beneficiat de la Coronació de N.ª S.ª (1745); prior (1770)	Vicerector del Col·legi de Sant Jordi; vicari de l'Orxa; rector del Col·legi de Sant Jordi (1747); ecònom de la Parròquia de Montesa (1756); rector de Sueca (proposta, c. 1756)
Lluïana García, Juan Francisco (1782-1847)	Novelda	1804	Tresorer; racional i arxiver d'obres pies; bibliotecari (1815); sousprior (1831); ancia (1833); governador eclesiàstic de l'Orde (1841)	Prior de Sant Jordi de València (1841)
Llorens García, Gregorio (1682-1748)	Jérica	1701	Beneficiat de Santa Anna (1713); cantor major (1717)	
Magraner Boscá, Mariano (1761-1832)	Alzira	1776	Prior (1820); sousprior (1825)	Rector de Culla (proposta de 1785); rector de Beniarés i l'Orxa (proposta de 1789); rector de Silla (proposta, c. 1807)
Mañes Fabra, Cipriano (1685-c. 1714)	Benicarló	1710		Rector d'Alcalà de Xivert (proposta de 1712)
Mañes Penarroja, Juan Bautista (1691-1750)	Alcalà de Xivert	1713		Rector de la Salzadella (proposta de 1722); rector de les Covetes de Vínomà (1723); rector de Cervera del Maestrat i prior de N.ª S.ª de la Costa (1749)
Mañes Vidal, Francisco (1680-1741)	Alcalà de Xivert	1700	Beneficiat de Sant Miquel (1712); catedràtic de teologia moral (1713)	Rector de la Jana (proposta de 1717); rector de les Covetes de Vínomà (1721); Rector de Canet lo Roig (1722); rector de Benicarló (proposta de 1740)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Habit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectories de l'Onda</i>
Martí Martí, Francisco (1686-1747)	Oriells (Morella)	1714		Rector de Culla (proposta, c. 1718?); rector de la Jana (proposta de 1726); rector d'Atzeneta del Maestrat (proposta de 1734); rector de Tàlig (1746)
Martí Ramírez, José (1749-1809)	Alfarrás	1771		Rector de Beniarés i l'Orxa (proposta de 1779); rector de Sueca (proposta, c. 1787)
Martínez Rosell, Blas (1772-1832)	Alzira	1792	Secretari d'obres pies (1801); prior (1819)	Rector de Culla (proposta, c. 1803); rector de Canet lo Roig (1808); prior de Sant Jordi d'Alfama (c. 1815); capellà d'honor del rei (1815)
Mascarenós Segarra, José (1758-1825)	l'Alcora	1776	Bibliotecari (1786); prior (1814)	Rector del Col·legi de Sant Jordi (1792); prior de Sant Jordi de València (1799)
Matamoros Sebastián, José (1735-1792)	Onda	1759	Reboster (1765); racional; beneficiat de Santa Úrsula (1771); ancià (1776); mestre de novicis (1780)	Rector interí del Col·legi de Sant Jordi (1767); rector del Col·legi de Sant Jordi (1774 i 1783)
Mathieu Rovira, Miguel (1766-1825)	Benlloch	1790		Rector d'Atzeneta del Maestrat (proposta de 1795); rector de Sant Mateu (1815)
Maymó Arzo, Agustín (1694-1773)	les Useres	1720	Mestre de novicis (1723)	Rector de la Salzadella (proposta, c. 1734)
Melià Rubert, Vicente (1678-?)	Castelló de la Plana	1700		
Meseguer Vidal, Andrés (1685-1748)	la Sénia (Catalunya)	1710		Rector d'Ares del Maestrat (proposta de 1712)
Meseguer Vidal, Hilarión (1690-1777)	Canet lo Roig	1712		rector d'Onda (proposta de 1714)
				Rector d'Ares del Maestrat (proposta de 1718); rector de Xert (1739)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Habit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectories de l'Orde</i>
Mezquita Barberá, Francisco (1759-1830)	Onda	1780		Rector d'Atzeneta del Maestrat (proposta de 1784); rector de les Covetes de Vívromà (1794); rector d'Onda (proposta, c. 1811)
Mezquita Valera, Manuel (1749-1809)	València	1765		Rector de la Saltzadella (proposta, c. 1773); rector de Xert (1783)
Micó Juan, Francisco Faustino (1766-1835)	l'Olleria	1785	Sagristà major; sotsprior (1805 i 1816 -2. ^a vegada-)	
Minana Banuls, José (1760-1799)	Oliva	1777	Mestre de novicis (1793)	Econom de la Parròquia de Vallada (1788)
Miralles Pastor, Francisco (1744-1811)	Nules	1764		Rector d'Atzeneta del Maestrat (proposta de 1770); rector de Benassal (proposta de 1772); rector d'Onda (proposta de 1783)
Molina Carrascosa, Miguel (1722-1798)	la Font de la Figuera	1751	Prior (1786)	Rector d'Albocàsser (1753); rector d'Alcalà de Xivert (proposta de 1754); prior de Sant Jordi de València (1790)
Moliner Andreu, Basilio (1712-1782)	Cabanes	1732	Catedràtic de teologia moral (1751)	Rector de la Jana (proposta de 1745); prior interí del Temple (1747); rector d'Onda (proposta de 1772)
Monfort Grau, Juan Bautista (1699-1782)	Benassal	1720		Rector de Rossell i la Sénia (proposta de 1731); rector de Benassal (proposta de 1740); rector de Sant Mateu (1760)
Montaner Valero, Juan Bautista (1730-1781)	Paterna	1759		Rector d'Ares del Maestrat (proposta, c. 1762); rector de Benassal (proposta, c. 1765); rector de Cervera del Maestrat i prior de N. ^a S. ^{ta} de la Costa (1771); rector de Moncada (proposta, c. 1780)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Hàbit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectories de l'Orde</i>
Montañés Abat, Miguel (1714-1784)	Sant Mateu	1732	Sagristà major (1749); beneficiat de la Santa Creu (1771)	
Navarro Bas, Ginés (1731-1748)	Alzira	1747		
Navarro Morillo, Salvador (1690-1770)	Llanera de Ranes	1714		Rector de Vistabella (proposta de 1717); rector de Sant Mateu (1728); rector de Moncada (proposta de 1744); rector d'Onda (proposta de 1749)
Oller de la Torre, Ignacio (1692-1748)	València	1712		Prior de Sant Jordi d'Alfama (1737)
Orteils Machuca, José (1685-1748)	Segorbe	1701	Beneficiat de Santiago (1720); prior (1743)	Rector de Vinaròs (proposta de 1713); rector interí del Col·legi de Sant Jordi (1730); prior del Temple (1733)
Ortoreda Meliana, José (1765-1834)	Xàtiva	1785		Rector de Benassal (proposta de 1793); rector de Benicarló (proposta de 1815); rector de Sueca (proposta de 1827)
Pastor Albert, Vicente (1776-1836)	Benigànim	1792		
Pastor Albiol, Francisco (1700-1733)	Morella	1720		Rector de la Salzadella (proposta de 1730)
Pera de Viu Inglés, José (1750-1826)	València	1770	Bibliotecari (1781); arxiver general (1783); ancjà (1785); beneficiat de la Santa Creu (1789)	Rector interí del Col·legi de Sant Jordi (1774 i 1782-2 ^a vegada); rector de Benicarló (proposta de 1794); rector de Sueca (proposta de 1811)
Perales Fontán, Marcelo (1762-1839)	Vallada	1780	Prior (1833) –el darrer de tots ells–	Rector d'Ares del Maestrat (proposta, c. 1792); rector de Montesa i prior de Sant Sebastià (1811); rector de Vallada i prior de San Bartomeu (1835)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Hàbit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectories de l'Orde Montesa</i>
Pisá Cerdá, Rafael (1682-1748)	el Grau (València)	1700	Beneficiat de Sant Miquel (1722); sagristà major (1732)	
Pradel Isbáñez, José (1766-1829)	Nules	1792	Rober (1799 i 1801); arxiver d'obres píes; tresorer (1800-1802); bibliotecari	Ecònom de la Parroquia de Montesa; rector de Carpesa (proposta, c. 1807)
Prades Coloma, Agustín (1689-1751)	la Jana	1712		Rector de Benassal (proposta de 1728); rector de Vistabella del Maestrat (proposta de 1728); rector de Benicarló (proposta de 1742)
Prats Sánchez, Blas María (1789-1868)	Canals	1807		Prior de Sant Jordi d'Alfama; capellà d'honor del rei (1815)
Primo Carbonell, José (1731-1808)	Montesa	1773		Ecònom de la Parroquia de Montesa (1781); rector de la Jana (proposta, c. 1783); rector de Montesa i prior de Sant Sebastià (1790)
Quero Amella, Esteban (1745-1810)	Morella	1765	Bibliotecari	Rector de les Covetes de Vinromà (1781); capellà d'honor del rei (1799); prior de Sant Jordi d'Alfama (1806)
Ramírez Micó, José (1716-1781)	Guadasséquies	1731	President de la comunitat (1748-49); catedràtic interí; mestre de novicis (1747, 1751 i 1753); arxiver general (1751); prior (1762 i 1766) –dós quadriennis–	Rector interí del Col·legi de Sant Jordi (1753); prior de Sant Joan de Borriana (1771); capellà d'honor del rei (1771)
Ramírez Micó, Roque (1727-1748)	Guadasséquies	1747		
Ribes Alonso, José (1779-1833)	Aielo de Malferit	1801		
Rico Rico, José (1745-1818)	Castalla	1770	Prior (1803)	Rector de la Jana (proposta de 1778); rector de Montesa i prior de Sant Sebastià (1782); rector de Vinaròs (proposta, c. 1788)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Hàbit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectories de l'Orde</i>
Riera Mas, Juan Bautista (1784-1847)	Silla	1804	Procurador; racional	Rector de Xert (1820)
Roca Selma, Mariano (1711-1781)	Ares del Maestrat	1732		Rector de Rossell i la Sénia (proposta de 1740); rector de la Jana (proposta de 1752); rector de Culla (proposta de 1757)
Rodríguez Lozano, Jaime (1754-1801)	València	1770		Rector de Benassal (proposta de 1788); rector d'Alcalà de Xivert (proposta de 1791)
Rosell Santamaría, Francisco (1687-1725)	Gandia	1714		Rector d'Atzeneta del Maestrat (proposta de 1719)
Royo San Juan, José (1757-1826)	Xiva de Morella	1777		Rector d'Albocàsser (1784)
Rubira Moliner, Juan (1742-1809)	Calanda (Aragó)	1764	Beneficiat de Santa Úrsula (1793); sotsprior (1801)	Rector de Vistabella (proposta, c. 1771)
Sales Carceller, Vicente (1764-1804)	Xilxes	1780	Tresorer (1792); arxiver general (1794); ancià (1800)	
Sánchez Cebolla, Francisco (1747-1778)	Enguera	1765		Rector de la Jana (proposta, c. 1772)
Sanchis Alemany, Leonardo (1681-c. 1711)	Xàtiva	1701		Vicerector del Col·legi de Sant Jordi (1707)
Sanchiz Cebolla, Tomás (1729-1748)	Enguera	1747		

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Hàbit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectorats de l'Orde</i>
Sancho Montalt, Juan Bautista (1700-1747)	Rafelbunyol	1715	Catedràtic de teologia moral (1726)	Vicerector del Col·legi de Sant Jordi (1732); rector del col·legi i prior de Sant Jordi de València (1737)
Sancho Serra, José Manuel (1710-1779)	Onda	1731	Beneficiat de Santa Anna (1771); ancia (1776)	Rector d'Ares del Maestrat (proposta de 1739); rector de la Jana (proposta de 1745); rector de Vistabella (proposta de 1750)
Selma García, Rainundo (1748-1800)	Ares del Maestrat	1771	Tresorer (1782); mestre de novicis (1790); beneficiat de Santiago (1792); sotsprior (1794 i 1798-2.ª vegada-); ancia (1794); catedràtic de teologia moral (1794); sagristà major (1798)	Vicerector del Col·legi de Sant Jordi (1775)
Sempere Belda, Juan Antonio (1775-1838)	Alfafara	1791	Tresorer, rober, sagristà major (1815); rober (1815); sotsprior (1816, 1820 i 1824); ancia (1831)	
Sempere Gisbert, Jaime (1737-1802)	Alcoi	1759	Tresorer (1767)	Rector de les Covetes de Vinromà (1773); rector de Rossell i la Sénia (proposta, c. 1778); rector de Sant Mateu (1782)
Soriano Fabra, Bartolomé (1760-?)	Benicarló	1785		Rector de Vistabella (proposta de 1791); rector d'Alcalà de Xivert (proposta de 1802)
Talens Talens, Juan José (1685-1748)	Carcaixent	1705	Beneficiat de les Ànimes (1721)	
Talens Talens, Vicente (1698-1780)	Carcaixent	1714	Beneficiat de Sant Jaume (1735)	Prior interí del Temple (1743); capella d'honor del rei (1744); prior de Sant Jordi d'Alfama (1760)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Hàbit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectories de l'Orde</i>
Terol García, Antonio (1691-1747)	Montesa	1715		Rector de la Salzadella (proposta de 1718); rector de Càlig (1719); rector de Cervera i prior de N.ª S.ª de la Costa (1722)
Torres Ibáñez, Alejandro (1702-1779)	Gandia	1720	Prior (1758); ancià (1777)	Rector de Vallada i prior de Sant Bartomeu (1731); rector d'Alcalà de Xivert (proposta de 1750); rector de Moncada (proposta, c. 1753)
Tortosa Carbonell, Carlos (1730-1761)	Vallada	1752		
Tortosa Molina, José (1746-1809)	la Font de la Figuera	1765	Prior (1798)	Rector d'Albocàsser (1771); rector de Carpesa (proposta 1782)
Tous Tous, Vicente (1742-1806)	Altea	1764	Beneficiat de Santa Anna (1789); mestre de novicis (1801)	Prior de Sant Joan de Borriana (1804)
Tremaires Falco, Jose (1699-1763)	Mirambel (Aragó)	1720		Rector de Culla (proposta de 1738); rector de Càlig (c. 1747); rector de Cervera del Maestrat i prior de N.ª S.ª de la Costa (1752)
Trilles Albelida, Vicente (1730-1806)	Ondara	1759	Prior (1794)	Rector d'Albocàsser (1761); rector de Rossell i la Sénia (proposta, c. 1764); rector de Xert (1777); rector de Moncada (proposta, c. 1781)
Tudela Cucarella, Francisco (1762-1832)	Benigànim	1780		Rector de la Salzadella (proposta, c. 1791)
Val Rodrigo, José (1683-1734)	Meliana	1712		Rector de Beniarrés i l'Orxa (proposta de 1714)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Lloc de naixement</i>	<i>Hàbit</i>	<i>Càrrecs en el Sacre Convent de Montesa</i>	<i>Càrrecs en els priorats i rectorats de l'Orde</i>
Val Ruiz, José (1707-1786)	Meliana	1731		Rector d'Aitzeneta del Maestrat (proposta de 1746); rector de les Covetes de Víritomà (1758); rector de Canet lo Roig (1772)
Valenciano de Mendiola Ladrón de Vilanova, Luis (1700-1777)	València	1721	Beneficiari de Sant Miquel (1771)	Rector de Culla (proposta de 1735)
Vallés Llorens, Jerónimo (1724-1748)	Castelló de la Plana	1747		
Vaquez Ciurana, Agustín (1784-1852)	les Covetes de Víritomà	1807	Tresorer; prior (1829)	Rector de Culla (proposta, c. 1811); rector de Vinaròs (proposta, c. 1820)
Vilaplana Mas, Hermenegildo (1748-1777)	Beniarés	1770		Rector d'Aitzeneta del Maestrat (proposta, c. 1772)
Vilaplana Vilaplana, José (1703-1770)	Beniarés	1720		Rector de Beniarés i l'Orxa (proposta, c. 1743)

2. FRARES BARBUTS

Cognoms i nom	Lloc de naixement	Hàbit	Observacions
Aparicio, Juan Bautista (?-c. 1711)	Énguera	1690	
Ballester Vidal, Manuel (1679-1760)	Montesa	1709	Destinat al Col·legi de Sant Jordi
Guerola Balaguer, Tomás (1680-1748)	Xàtiva	1702	Mort al terratrèmol de 1748
Hernández Gómez, Francisco (1691-?)	Montesa	1723	
Juan, Vicente (c. 1688-?)	l'Olleria	1712	Organista del Sacre Convent
Martínez, José (?-1764)	Montesa	1712	Últim fraire barbut de l'Orde
Pastor Llopis, Juan Bautista (1713-1748)	Gaianes	1744	Mort al terratrèmol de 1748
Perales, Andrés (1677-c. 1743)	Vallada	1698	
Sanchis Moscardó, José (1692-?)	Corberà	1710	
Zubiria, Lope de		1714	Antic <i>teniente</i> del Regimiento de Infantería de Navarra

Fonts: AHN: *Expedients de religiosos de Montesa*: 1, 3, 7, 8, 9, 14, 16, 19, 20, 29, 34, 35, 40, 43, 47, 49, 50, 51, 53, 58, 60, 67, 68, 71, 71 bis, 72, 75, 76, 78, 79, 82, 86, 88, 90, 93, 96, 97, 98, 99, 100 bis, 101, 102, 102 bis, 103, 107, 111, 112, 115, 118, 118 bis, 119, 121, 124, 126, 126 bis, 127, 128, 132, 133, 134, 141, 142, 146, 147, 148, 151, 151 bis, 152, 153, 160, 161, 163, 168, 171, 173, 174, 175, 176, 182, 183, 186, 188, 189, 190, 191, 192, 195, 196, 197, 198, 199, 202, 207, 210, 211, 215, 217, 218, 222, 223, 226, 227, 228, 232, 233, 235, 236, 240, 243, 244, 244 bis, 246, 249, 252, 253, 256, 257, 258 bis, 260, 263, 269, 272, 275, 278, 281, 282, 285, 287, 288, 294, 297, 298, 304, 306, 307, 315, 317, 318, 321, 322, 323, 324, 324 bis, 325, 326, 327, 328, 337, 338 (perduts els expedients corresponents a Vicente Talens i José Amposta). *Expedients de frares barbuts*: 4, 1, 5, 9 i 12 (perduts els de Juan Bautista Aparicio, Vicente Juan, José Martínez i Lope de Zubiria). Col·leccions *Partium i Registros de partes* (31 volums, llibres 545-C a 565-C [8-XII-1592 a 26-V-1723], llibres 514-C a 521-C [3-VI-1723 a 14-IV-1828], llibre 1399 [14-V-1828 a 26-IV-1912]; *Curiae Montesiae* (nou volums, llibres 529-C a 537-C [17-VIII-1600 a 25-IX-1742]; *Registros de Maestres* (11 volums, llibres 838-C a 840-C [1610-1640]; 576-C [1640-1659]; 841-C a 843-C [1640-1678]; 742-C [1678-1689]; 844-C [1680-1689]; 845-C a 846-C [1724 a 1756]; *Libro de depósitos para las pruebas [...] de religiosos* (llibres 873-C [1746-1804] i 874-C [1816-1817]);

Llibres curriculars i altres:

Edad, ancianidad y méritos de los religiosos clérigos de la Orden de Montesa, cuya nota y catálogo se hizo en agosto de 1747: AHN, OOMM, lib. 818-C.

Memoria de los freyles clérigos de la Orden de Montesa. Su antigüedad, sus servicios y mérito. Año 1816: AHN, OOMM, lib. 1026-C.

Libro catálogo II de las personas de la Orden i Caballería de Santa María de Montesa i San Jorge de Alfama i registro de sus hábitos i profesiones i de otras memorias en el Archivo General de la misma Orden. Desde 1673 a 1792: AHN, OOMM, lib. 817-C.

Libro de entierros de la Real Cassa del Temple y difuntos caballeros y freyles clérigos de la Orden de Montesa: AHN, OOMM, lib. 853-C.

Libro mayor para registro de despachos de freyles clérigos de la Orden de Montesa, perteneciente al oficio prioral, que empieza en el año 1816: AHN, OOMM, lib. 1028-C.